

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Kravčíková Lenka
Zjednodušené řízení před soudem
Diplomová práce

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Zjednodušené řízení před soudem vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 28. února 2012

.....
Kravčíková Lenka

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí diplomové práce, JUDr. Lence Konrádové, za odborné vedení, vstřícný přístup, podnětné připomínky a cenné rady, které mi pomohly při zpracování této práce.

Z celého srdce bych také chtěla poděkovat svým rodičům za podporu, trpělivost a lásku, kterou mi poskytovali, nejen při psaní této diplomové práce, ale po celou dobu studia.

Obsah

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1. Trestní právo procesní a zjednodušené řízení před soudem	9
1.1 Pojmy trestního práva procesního	9
1.2 Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů	10
1.3 Pojem zjednodušeného řízení před soudem	11
1.3.1 Systematické zařazení zjednodušeného řízení před soudem v trestním řádu	12
1.4 Důvody pro přijetí právní úpravy zjednodušeného řízení před soudem – historické a trestně-politické	13
2. Zkrácené přípravné řízení	15
2.1 Pojem	15
2.2 Důvody pro přijetí a zařazení do české právní úpravy a její důsledky	16
2.2.1 Důsledky vyplývající z úpravy zkráceného přípravného řízení pro trestní soudnictví	17
2.3 Podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení	18
2.4 Podmíněné odložení podání návrhu na potrestání	20
2.5 Vztah zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem	21
2.6 Další formy přípravného řízení v platné právní úpravě	22
3. Platná právní úprava zjednodušeného řízení před soudem	24
3.1 Předpoklady pro konání zjednodušeného řízení před soudem	24
3.2 Zahájení řízení	25
3.2.1 Přezkoumání návrhu na potrestání	26
3.2.2 Rozhodnutí po přezkoumání návrhu na potrestání	26
3.3 Průběh řízení	28
3.3.1 „Podtypy“ zjednodušeného řízení před soudem	30
3.3.2 Průběh řízení před soudem podle § 314b odst. 2 TrŘ	30
3.3.3 Průběh řízení před soudem podle § 314b odst. 3 TrŘ	32
3.3.4 Hlavní líčení v nepřítomnosti obviněného	32
3.4 Dokazování	33
3.5 Rozhodování ve zjednodušeném řízení před soudem	34
3.5.1 Zjednodušený písemný rozsudek	35
3.5.2 Trestní příkaz	36
3.6 Možnosti přezkumu rozhodnutí	40
3.6.1 Odpor	41
3.7 Vybraná judikatura	44
3.8 Komparace se standardním řízením před soudem	46
3.9 Zkušenosti z prvních let aplikace zjednodušeného řízení před soudem	47
4. Zahraníční úprava podobná zkrácenému přípravnému řízení a zjednodušenému řízení před soudem	49
4.1 Slovenská úprava	49
4.2 Německá úprava	50
5. Zjednodušení trestního řízení de lege ferenda	51
5.1 Dohoda o vině a trestu	51
5.2 Věcný záměr novely trestního řádu	52
Závěr	55
Příloha č. 1	57
Příloha č. 2	58

Seznam použitých zdrojů	59
Shrnutí	63
Summary	64
Klíčová slova	65
Keywords	65

Seznam použitých zkratek

EÚLP	Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
Novela	Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů
Ústava	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních předpisů
TP	Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok, ve znění pozdějších předpisů
TrŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
TrZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZSM	Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

Úvod

Tématem této diplomové práce je zjednodušené řízení před soudem. Zavedení zjednodušeného řízení před soudem přineslo do našeho právního řádu výrazné změny, které spočívají v možnosti provést zkrácené přípravné řízení a na něj navazující řízení před soudem o trestných činech, na které zákon stanoví horní hranici sazby trestu odnětí svobody pět let (v původním znění - tři roky). Díky této úpravě došlo ke zřetelnému zrychlení celého trestního řízení.

Diplomová práce v celém svém rozsahu se týká platné právní úpravy v České republice. Platná právní úprava je však doplněna i poznámkami z projednávané novely trestního řádu, která se dotkne tématu diplomové práce, tedy zjednodušeného řízení před soudem a také přidruženého tématu – zkráceného přípravného řízení.

Vzhledem k tomu, že institut zjednodušeného řízení před soudem je v našem právním řádu zakotven již 10 let, je zřejmé, že již bylo rozebráno více či méně podrobně. Z tohoto důvodu je tato diplomová práce vytvořena metodou kompilace, která se vyznačuje tím, že určité dílo vzniklo sloučením prvků děl jiných. Tedy je tato metoda určitým nástrojem, kdy dochází k výběru prvků a posléze k jejich skládání do ucelených bloků.

Diplomovou práci jsem rozčlenila do pěti hlavních kapitol, které jsou dále členěny na podkapitoly. Členění je provedeno tak, jak je dle mého pohledu logicky na sebe navazující.

První kapitola se týká obecného pojednání o pojmech trestního práva procesního, které jsou významné pro správné pochopení celého tématu. Dále je také obecně vysvětlen pojem zjednodušeného řízení před soudem a důvody, které vedly k přijetí této úpravy. Malé pozastavení je také věnováno samotné velké novele, která v našem právním řádu zakotvila zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem.

Druhá kapitola je poté věnovaná zkrácenému přípravnému řízení, tedy bezvýjimečné podmínce pro konání zjednodušeného řízení před soudem. Opět je vysvětlen obecně pojem, důvody pro přijetí tohoto institutu. Vymezeny jsou podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení. Blíže je také uvedeno podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, které je jednou z možností, jak lze zkrácené přípravné řízení zakončit. Neméně důležitá je také zmínka o komparaci jednotlivých typů přípravného řízení a o vztahu zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem.

Třetí část je věnována hlavnímu tématu – zjednodušenému řízení před soudem. V rámci této kapitoly je rozebrána platná právní úprava – krok po kroku – zahájení, průběh, dokazování, rozhodnutí, přezkum. Část kapitoly je také věnována vybrané judikatuře, která se

vztahuje ke zjednodušenému řízení před soudem, aby bylo alespoň zmínkou přiblíženo chápání tohoto institutu soudy České republiky.

Čtvrtá část je věnována zahraniční právní úpravě, a to té nám nejbližší – slovenské a německé.

Kapitola pátá se pak zabývá úpravou de lege ferenda. Malé pozastavení je věnováno institutu dohody o vině a trestu, která je určitým zrychlením a zjednodušením celého trestního řízení, a tudíž stojí za zmínku, i když je pojmána jako forma odklonu. Druhá část této kapitoly je věnována věcnému záměru trestního řádu – tedy rekonstrukci trestního práva procesního, jehož plánovaná změna je na světě již téměř pět let.

Na závěr práce jsou pak přiloženy přílohy, které zachycují počet věcí vyřízených trestním příkazem či podaných návrhů na potrestání.

1. Trestní právo procesní a zjednodušené řízení před soudem

1.1 Pojmy trestního práva procesního

Na začátku celé práce je nutné, abychom si definovali pojmy, které mají spojitost s hlavním tématem, a to se zjednodušeným řízením před soudem. Zjednodušené řízení před soudem je institutem trestního práva procesního, což je zřejmé z jeho zařazení v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Uvedené řízení je relativně samostatným druhem trestního řízení.¹ Pro správné pochopení celé materie je tedy důležité vymezit pojmy: trestní právo procesní, trestní řízení a některé další uvedené.

„Trestní právo procesní je odvětví práva, které chrání zájmy společnosti a ústavní zřízení České republiky, práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob před trestnými činy tím, že upravuje postup orgánů činných v trestním řízení, popřípadě i jiných osob zúčastněných na trestním řízení, při zjišťování trestných činů, při rozhodování o nich a při výkonu rozhodnutí a při předcházení a zamezování trestné činnosti.“²

„Trestní řízení je zákonem upravený postup orgánů činných v trestním řízení, případně i jiných osob zúčastněných na trestním řízení, jehož úkolem je náležitě zjistit, zda byl trestný čin spáchán, a je-li tomu tak, zjistit jeho pachatele a uložit mu podle zákona trest nebo ochranné opatření, učiněné rozhodnutí vykonat, popřípadě jeho výkon zařídit, dále působit k upevnování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti a k výchově občanů.“³

Orgány činné v trestním řízení jsou řazeny mezi subjekty trestního řízení.⁴ Tento subjekt je přesně vymezen zákonnou definicí v § 12 odst. 1 z. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, a to takto: *„Orgány činnými v trestním řízení se rozumějí soud, státní zástupce a policejní orgán.“*

Trestný čin je pojmem hmotně-právním, ale pro trestní právo procesní a trestní řízení vůbec pojmem podstatným, a to i z důvodu, že od stanovené sazby trestu odnětí svobody se odvíjí, jaká forma přípravného řízení bude zvolena, nebo kdo o dané věci bude v řízení před soudem rozhodovat, zda senát či samosoudce. Trestný čin je definován v zákoně, konkrétně v § 13 odst. 1 z. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. § 13 odst. 1 TrZ definuje trestný čin takto: *„Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za*

---

¹ ŠÁMAL, Pavel. In MUSIL, Jan, a kol. *Kurs trestního práva: Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 728.

² JELÍNEK, Jiří. In JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní právo procesní*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010. s. 17-18.

³ Tamtéž, s. 17.

⁴ Tamtéž, s. 180.

trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.“ Uvedená definice zachycuje formálně pojaté vymezení trestného činu.⁵

Neméně důležité je vysvětlení pojmů podezřelý, obviněný, obžalovaný. Důležitost pochopení těchto pojmů vyplývá ze situace, že zákonodárce v ustanoveních o zjednodušeném řízení před soudem hovoří stále jen o obviněném, a to i v případě, kdy již bylo nařízeno hlavní líčení.

- Podezřelým tedy je ten, kdo byl dle § 76 TrŘ zadržen a ještě proti němu nebylo zahájeno trestní stíhání podle § 160 TrŘ. Také jím je osoba, proti které je vedeno zkrácené přípravné řízení, a to od jejího výsledku dle § 179b odst. 3 TrŘ až do doby podání návrhu na potrestání soudu.

- Obviněným je osoba, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání dle § 10 TrŘ.

- Obžalovaným se stává osoba obviněného po nařízení hlavního líčení. O obžalovaném se hovoří také v případě zjednodušeného řízení před soudem, i když zákonodárce stále používá termínu obviněný.⁶

1.2 Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů

Uvedený zákon je výsledkem dlouholetého legislativního procesu, který měl za úkol přinést reformu trestního řízení. Celý text zákona obsahuje přes 350 bodů, které novelizují různé zákony, a to trestní řád, tak i trestní zákoník (v době přijetí novelizačního zákona – trestní zákon), zákon o Policii České republiky a další.⁷ V 90. letech probíhaly mnohé diskuze o reformě trestního řízení, ale teprve s příchodem Otakara Motejla do funkce ministra spravedlnosti v roce 1998 se proces tvorby rozběhl jistěji. Ještě téhož roku na podzim se začal vypracovávat věcný záměr tohoto novelizačního zákona. Uvedený záměr byl po

---

⁵ JELÍNEK, Jiří. In JELÍNEK, Jiří, a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 23.

⁶ JELÍNEK, Jiří. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010, s. 217.

⁷ Novelizované byly také tyto zákony: celní zákon, zákon o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, zákon o Veřejném ochránci práv, zákon o přestupcích a zákon o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti.

připomínkových řízeních a schválení vládou předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky.⁸

Osud uvedené novely nebyl nijak jednoduchý, neboť již ve druhém čtení dne 16. 5. 2000 byla v Poslanecké sněmovně zamítnuta.⁹ Tvůrci tedy opět zasedli k návrhu a po 6 měsících od zamítnutí byl vládou schválen a předložen Poslanecké sněmovně nový návrh.¹⁰ Nově předložený návrh zákona byl pozměněn na základě připomínek členů jednotlivých poslaneckých klubů. Hlavními změnami mimo jiné prošlo vymezení příslušnosti krajského soudu, jako soudu prvního stupně, byly zpřísněny podmínky pro vzetí a držení ve vazbě obviněného, vyšetřování bylo vypracováno ve dvou formách.¹¹

Ani tentokrát přijetí nebylo rychlé, neboť bylo přijato téměř 50 pozměňovacích návrhů. Novela nakonec prošla jak dolní komorou, tak i Senátem a po podpisu prezidenta republiky byl zákon vyhlášen ve Sbírce zákonů, a to dne 31. 7. 2001.¹²

1.3 Pojem zjednodušeného řízení před soudem

Zjednodušené řízení před soudem bylo do našeho trestního řádu zavedeno s účinností od 1. 1. 2002 novelou, a to konkrétně zákonem č. 265/2001 Sb.¹³

Dané řízení je pojato tak, aby bylo maximálně jednoduché a neformální a zároveň, aby se zrychlení projevilo v celém procesu, jak v přípravném řízení, tak i v řízení před soudem.¹⁴ Jak bylo zmíněno, tak zrychlení se týká nejen řízení před soudem, ale také přípravného řízení, tudíž výše uvedenou novelou byl zaveden i nový druh přípravného řízení – zkrácené přípravné řízení, na něž navazuje zjednodušené řízení před soudem.¹⁵ Obě tyto fáze se podmiňují, bez sebe nemohou existovat.¹⁶

---

⁸ BAXA, Josef. Reforma trestního řízení – geneze jejího vzniku a její cíle. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 11-12, s. 12 - 13.

⁹ Důvodová zpráva (volební období 1998 – 2002) – 785/0 Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹⁰ BAXA, Josef. Reforma trestního řízení – geneze jejího vzniku a její cíle. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 11-12, s. 14-15.

¹¹ Důvodová zpráva (volební období 1998 – 2002) – 785/0 Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹² BAXA, Josef. Reforma trestního řízení – geneze jejího vzniku a její cíle. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 11-12, s. 14-15.

¹³ VRTĚL, Petr. „Ztížené řízení před soudcem.“ *Trestněprávní revue*, 2002, roč. 1., č. 4, s. 108.

¹⁴ CÍSAŘOVÁ, Dagmara, a kol. *Trestní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde, 2006, s. 713.

¹⁵ VRTĚL, Petr. „Ztížené řízení před soudcem.“ *Trestněprávní revue*, 2002, 1. ročník, č. 4, s. 108.

¹⁶ Tamtéž, s. 108.

Zjednodušené řízení je třeba chápat jako relativně samostatný typ řízení před samosoudcem.¹⁷ A to nejen s ohledem na výše uvedenou tezi, že tento druh řízení navazuje na zkrácené přípravné řízení, ale taktéž proto, že se od jiných řízení před soudem liší svým zahájením, kterým je podání návrhu na potrestání.¹⁸

Pro možnost konání zjednodušeného řízení před soudem je stanoveno několik podmínek, které budou dále rozebrány. Mimo jiné je předpokladem i znalost stanovisek stran a zbavení této fáze soudního trestního řízení od složitých a formálních úkonů, které celý proces zdržují.¹⁹

Uvedené řízení, jak již vyplynulo z předešlého, koná samosoudce, kterého nalezneme pouze u okresních soudů. V § 314b odst. 4 TrŘ je stanoveno: „*Samosoudce má stejná práva a povinnosti jako senát a jeho předseda.*“ Samosoudci náleží tudíž všechna práva a povinnosti, které nalezneme vymezeny v trestním řádu.²⁰

1.3.1 Systematické zařazení zjednodušeného řízení před soudem v trestním řádu

Uvedený druh řízení je zařazen do oddílu pátého hlavy dvacáté trestního řádu, tedy mezi materii pojednávající o řízení před samosoudcem.²¹

Je zahrnut mezi zvláštní způsoby řízení, kterými jsou mimo jiné i odklony, což jsou alternativní řešení pro standardní trestní řízení.

Daná hlava dvacátá je koncipována takto:

- řízení ve věcech mladistvých (§ 291 TrŘ),
- řízení proti uprchlému (§ 302 - § 306a TrŘ),
- podmíněné zastavení trestního stíhání (§ 307 - § 308 TrŘ),
- narovnání (§ 309 - § 314 TrŘ),
- řízení před samosoudcem (§ 314a - § 314g TrŘ – zde je zahrnuta i úprava trestního příkazu),
- řízení po zrušení rozhodnutí nálezem Ústavního soudu (§ 314h – 314k TrŘ),
- řízení o přezkumu příkazu odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (§ 314l - § 314n TrŘ).

---

¹⁷ srov. § 314b odst. 1 věta první TrŘ

¹⁸ ŠAMÁL, Pavel. SOTOLÁŘ, Alexander. Zjednodušené řízení. *Trestněprávní revue*, 2002, 1. ročník, č. 3, s. 65.

¹⁹ ŠAMÁL, Pavel. In ŠAMÁL, Pavel a kol. *Trestní řád. Komentář II. díl.* 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2360.

²⁰ SOVÁK, Zdeněk. In JELÍNEK, Jiří kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou.* 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 925.

²¹ ŠAMÁL, Pavel. In MUSIL, Jan, a kol. *Kurs trestního práva: Trestní právo procesní.* 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 728.

1.4 Důvody pro přijetí právní úpravy zjednodušeného řízení před soudem – historické a trestně-politické

V procesu přípravy „velké novely“²² trestního řádu byly zkoumány hlediska trestně - politická, kriminologická, penologická, dále také účinnost práce jednotlivých orgánů činných v trestním řízení a vše bylo podrobeno srovnání s právní úpravou jiných evropských zemí.²³ Pro účel této práce je zejména nutné se zaměřit na důvody trestně – politické, a pak také historické okolnosti.

Některé důvody svědčící pro přijetí této úpravy již vyplývají z výše uvedené podkapitoly 1.2, která pojednává o samotné velké novele. Naopak některé další důvody budou uvedené dále v rámci kapitoly o zkráceném přípravném řízení, neboť lze mnohé z nich považovat za společné oběma institutům.

V dnešní době účinný trestní řád č. 141/1961 Sb. byl přijat v období po přijetí Ústavy v roce 1960, kdy docházelo k rozsáhlým právním změnám v tehdejších platném právním řádu. Trestní řád z roku 1961 pojal za svůj inspirační zdroj trestní řád z roku 1956 (z. č. 64/1956 Sb.), avšak s drobnými odlišnostmi.²⁴ Právní úprava trestního procesu byla tedy přijata v době úplně jiné společenské situace, kdy se v trestním soudnictví postihovaly v různé míře odlišné trestné činy, nežli jsou zakotveny v trestním zákoníku dnes, a kdy byl systém soudnictví, dalo by se říci, založen na částečně odlišných principech.

Po roce 1989 došlo ke změnám, které ovlivnily všechny oblasti života obyvatel republiky. Bylo tedy nutné odstranit nedostatky v úpravě trestního procesu. Ale vzhledem k potřebě novelizovat větší počet právních předpisů, bylo přistoupeno k variantě dílčích novelizací. Tak trestní řád byl již novelizován cca 68krát + nálezy Ústavního soudu. Za jednu výjimku z tendence dílčích novelizací lze označit již zmíněnou novelu zákonem č. 265/2001 Sb., kterou můžeme označit za malou rekodifikaci, a to díky širokému rozsahu této novely. Nicméně nedostatkem zvolené varianty - postupných změn trestního řádu velkým počtem novel - došlo k rozklížení jednotnosti právní úpravy trestního procesu.²⁵

Za zmínku po provedeném historickém exkurzu stojí také to, že v době po převratu byla v rámci změn zrušena i tehdejší úprava „objasňování“ podle § 179a až § 179f, a na něj

---

²² Novela provedená zákonem č. 265/2001 Sb.

²³ BAXA, Josef. Reforma trestního řízení – geneze jejího vzniku a její cíle. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 11-12, s. 13.

²⁴ VLČEK, Eduard. *Dějiny trestního práva v českých zemích a Československu*. 3. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 65.

²⁵ *Návrh věcného záměru zákona o trestním řízení soudním (trestní řád)* [online]. portal.justice.cz, 2007 [cit. 18. listopadu 2011]. Dostupné na: < <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=4176&d=168774>>.

navazující řízení o návrhu prokurátora na potrestání dle § 314b až § 314d trestního řádu ve znění účinném do 1. 7. 1990. Tehdy byla úprava zrušena jako nevyhovující standardům řádného procesu. Tento typ řízení můžeme pak označit za inspirační zdroj pro novou úpravu zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem, a to i proto, že se daná úprava ve své době osvědčila rychlostí trestního řízení.²⁶

Dalším důvodem pro změny v trestním řádu byla také snaha o přizpůsobení trestního řádu změnám, které byly provedeny v ostatních právních oblastech vnitrostátního práva a taktéž snaha o co největší projev akceptace mezinárodních závazků, a to hlavně projevenou nutností reflektovat důslednější lidsko-právní ochranu – hlavně právo na spravedlivý proces.

Důvodová zpráva k novele uvádí, ve své obecné části, požadavky na změny, mezi které mimo jiné patří také snaha výrazně zjednodušit a zrychlit trestní řízení ve všech jeho stádiích a posílit význam stádia řízení před soudem na úkor přípravného řízení. (Uvedené myšlenky budou prostupovat celou touto prací od začátku až do konce.) Hlavní inspirací pro zavedení zjednodušeného řízení před soudem byla snaha, aby bylo řízení před soudem diferencováno taktéž, a to na základě provedené diferenciaci přípravného řízení. Myšlenka předchozí věty je podpořena tezí, aby bylo urychleno řízení o nejméně závažných trestných činech, a tím co nejefektivněji usvědčen pachatel.²⁷

Lze tedy na závěr této podkapitoly shrnout, že důvody pro přijetí zjednodušeného řízení před soudem byly hlavně: zastaralost právní úpravy trestního procesu, společensko-politické změny po roce 1989, dodržení mezinárodních lidsko-právních závazků a v neposlední řadě také již několikrát zmiňovaná snaha o zrychlení trestního řízení.

---

²⁶ JEŽEK, Vladimír. Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem. *Bulletin advokacie*. 2001, č. 11-12, s. 91-92.

²⁷ Důvodová zpráva (volební období 1998 – 2002) – 785/0 Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

2. Zkrácené přípravné řízení

2.1 Pojem

Zkrácené přípravné řízení bylo do našeho trestního řádu zavedeno taktéž zákonem č. 265/2001 Sb. Právní úpravu tohoto institutu nalezneme v § 179a - § 179f trestního řádu. Dříve, nežli definujeme zkrácené přípravné řízení, je třeba pochopit význam a pojem trestního řízení vůbec.

Trestní řízení v naší republice je příkladem evropského kontinentálního procesu, který je charakteristický existencí předsoudního stádia – v trestním řádu označovaného jako přípravné řízení.²⁸ Trestní řád obsahuje zákonnou definici, která říká, co se rozumí přípravným řízením, a to ve výkladovém ustanovení § 12. §12 odstavec 10 TrŘ tak vymezuje přípravné řízení jako: „... úsek řízení podle tohoto zákona od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a nebyly-li tyto úkony provedeny, od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, postoupení věci jinému orgánu nebo zastavení trestního stíhání, anebo do rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, zahrnující objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a vyšetřování.“

Zkrácené přípravné řízení je pak formou přípravného řízení, kdy každá z forem těchto řízení se liší podmínkami, za kterých je lze konat, také rozsahem dokazování a způsobem ukončení přípravného řízení.²⁹

Uvedená forma přípravného řízení je tedy zvláštním způsobem postupu před zahájením trestního stíhání.³⁰ Je to přípravné řízení o „flagrantních“ trestných činech a hlavním smyslem je rychlost vyhledání důkazů a předání věci k vyřízení soudu.³¹ Jak lze správně dovodit, je zde opět zdůrazněna zásada rychlosti trestního řízení. Dále jej lze charakterizovat jako neformální řízení.³² Zkrácené přípravné řízení je možné konat za jasně vymezených zákonných podmínek, které budou rozebrány dále v textu.

---

²⁸ JELÍNEK, Jiří. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010. s. 450.

²⁹ Tamtéž, s. 457.

³⁰ PIPEK, Jiří. In MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního práva: Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 625.

³¹ JELÍNEK, Jiří. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010, s. 457.

³² Zajišťuje institut zkráceného přípravného řízení základní zásady trestního řízení? *Trestní právo*, 2007. č. 6, s. 3.

Důležitou zmínkou je i skutečnost, že koncepce zkráceného přípravného řízení zcela respektuje základní zásady trestního řízení, ať už to je obžalovací zásada, která se projevuje podáním návrhu na potrestání, nebo zásada vyhledávací.³³

2.2 Důvody pro přijetí a zařazení do české právní úpravy a její důsledky

Jak již bylo uvedeno, zkrácené přípravné řízení zavedla novela trestního řádu a dalších právních předpisů, a to s účinností k 1. 1. 2002.

Novela trestního řádu je založena na diferenciaci jednotlivých typů řízení a na diferenciaci přístupu k jednotlivým osobám, záleží jen na orgánech činných v trestním řízení, který typ zvolí, berouc přitom ohled na okolnosti případu i osobu obviněného (podezřelého).³⁴

Důvodová zpráva novely ve své obecné části k problematice přípravného řízení mimo jiné uvádí: „... obsah a rozsah přípravného řízení bude diferencován v závislosti na závažnosti a složitosti činu, který je předmětem řízení. O nejméně závažné kriminalitě bude vedeno neformální řízení, jehož smyslem bude vyhledat možné důkazy pro potřeby soudního řízení s cílem v co nejkratší době postavit obviněného před soud, naopak o nejzávažnějších trestných činech bude dokazování v přípravném řízení probíhat v podstatě v dosavadním rozsahu, a v přípravném řízení o ostatních trestných činech bude rozhodující, zda důkaz je třeba provést již v tomto stádiu trestního řízení, nebo zda jej postačí pouze vyhledat a provést až v řízení před soudem, ...“ Hlavním důvodem pro přijetí úpravy byla tedy snaha o zrychlení a zefektivnění trestního řízení, a to nejen diferenciací předsoudního stádia trestního stíhání, ale také za pomoci vyloučení duplicity dokazování. Zákonodárce se tak snažil vytvořit prostředí, které by zaručovalo možnost rychlého dosažení požadovaného cíle – tedy objasnění spáchaného trestného činu.

Zvláštní část důvodové zprávy zákona č. 265/2001 Sb. u bodu 129 také uvádí, že důvodem pro novou úpravu přípravného řízení byly taktéž závazky obsažené v článku 6 EÚLP³⁵. V tomto případě je nejen zachováno právo na rozhodnutí nezávislým a nestranným

---

³³ PIPEK, Jiří. In MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního práva: Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 625.

³⁴ ŠAMÁL, Pavel. In ŠAMÁL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II*. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2363.

³⁵ Článek 6 EÚLP: *1. Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. Rozsudek musí být vyhlášen veřejně, avšak tisk a veřejnost mohou být vyloučeny buď po dobu celého nebo části procesu v zájmu mravnosti,*

soudem, ale je také kladen důraz na dodržení požadavku, vyplývajícího již z mezinárodních závazků - přezkoumání věci v přiměřené lhůtě.³⁶

JUDr. Špundová navíc ve svém článku uvádí, že cílem novely byla také snaha zeslabit význam přípravného řízení ve vztahu k řízení před soudem, a tím tedy urychlit celé trestní řízení.³⁷

Všechny uvedené názory lze shrnout do závěru, že záměrem nového modelu přípravného řízení byla snaha o odstranění těžkopádnosti a krkolomnosti stávajícího řízení, aby se v rámci přípravného řízení opatřovaly pouze prameny důkazů, a hlavně o urychlení celého procesu tak, aby nedocházelo k duplicitě úkonů.

2.2.1 Důsledky vyplývající z úpravy zkráceného přípravného řízení pro trestní soudnictví

Jedním z důsledků vyplývajících z přijetí nové úpravy je přenesení těžiště dokazování k hlavnímu líčení, k řízení před soudem. Dochází tím k omezení duplicity dokazování, tedy tomu, že důkazy jsou prováděny převážně v hlavním líčení.

Dalším přínosem je také zrychlení a zefektivnění celého trestního procesu.

Vzhledem k jednomu z cílů přípravného řízení, konkrétně tomu, že cílem je prověřit podezření a zabránit tak nedůvodnému postavení podezřelého před soud, můžeme za další pozitivní důsledek označit snahu o korektnost trestního řízení. Je to také z důvodu, že v řízení před soudem je relativně nemožné uplatňovat moderní poznatky kriminalistiky, tyto možnosti

---

veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti v demokratické společnosti, nebo když to vyžadují zájmy nezletilých nebo ochrana soukromého života účastníků anebo, v rozsahu považovaném soudem za zcela nezbytný, pokud by, vzhledem ke zvláštním okolnostem, veřejnost řízení mohla být na újmu zájmům spravedlnosti.

2. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, se považuje za nevinného, dokud jeho vina nebyla prokázána zákonným způsobem.

3. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva:

a) být neprodleně a v jazyce, jemuž rozumí, podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu;

b) mít přiměřený čas a možnosti k přípravě své obhajoby;

c) obhajovat se osobně nebo za pomoci obhájce podle vlastního výběru nebo, pokud nemá prostředky na zaplacení obhájce, aby mu byl poskytnut bezplatně, jestliže to zájmy spravedlnosti vyžadují;

d) vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslech svědků ve svůj prospěch za stejných podmínek, jako svědků proti sobě;

e) mít bezplatnou pomoc tlumočnicka, jestliže nerozumí jazyku používanému před soudem nebo tímto jazykem nemluví.

³⁶ PIPEK, Jiří. In MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního práva: Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 625.

³⁷ ŠPUNDOVÁ, Jitka. Diferenciace přípravného řízení pohledem právní úpravy podmínek konání zkráceného přípravného řízení. *Trestní právo*. 2004, č. 1, s. 14.

jsou dány jiným orgánům činným v trestním řízení, nežli je soud.³⁸ Jsou jimi policejní orgány a státní zástupce, kteří jsou oprávněni provádět přípravné řízení.

2.3 Podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení

Podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení nám jasně upravuje trestní řád. Trestní řád ve své hlavě desáté v oddílu sedmém upravuje zmíněný typ přípravného řízení. Zákonné podmínky lze rozdělit na obecnou podmínku a podmínky zvláštní. § 179a odst. 1 TrŘ tak činí výčet pozitivních podmínek:

a) jde o trestný čin, o němž přísluší konat v prvním stupni řízení okresnímu soudu a horní hranice trestu odnětí svobody nepřevyšuje pět let, a

b) podezřelý byl přistižen při činu nebo bezprostředně poté, nebo

c) v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu (takovým jiným podnětem dle judikatury může být i zjištění policejního orgánu, že jednání dříve posuzované jako přešůpek vykazuje znaky trestného činu³⁹) k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze očekávat, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 TrŘ postavit před soud.⁴⁰

Podmínku uvedenou pod bodem a) můžeme označit za již zmíněnou obecnou podmínku, protože musí být vždy naplněna. Zbylé dvě podmínky jsou zvláštní, stačí alternativní naplnění alespoň jedné z nich.

Lhůta stanovená v § 179b odst. 4 TrŘ činí dva týdny. Dříve nebylo zcela jasné, odkdy opravdu začíná lhůta běžet, protože do 1. 1. 2009 § 179b odst. 4 TrŘ zněl: „Zkrácené přípravné řízení musí být skončeno nejpozději do dvou týdnů ode dne, kdy policejní orgán obdržel trestní oznámení nebo jiný podnět k trestnímu stíhání.“ Problém byl řešen výkladovým stanoviskem Nejvyššího státního zastupitelství ČR, a to tak, že se striktně dodržuje lhůta 2 týdnů od obdržení trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání. Podle komentáře profesora Jelínka se taktéž lhůta počítá od okamžiku, kdy policejní orgán obdržel trestní oznámení nebo jiný podnět k zahájení trestního stíhání a končí podáním návrhu na potrestání nebo jiným rozhodnutím či opatřením.⁴¹ JUDr. Svatoš však ve svém

---

³⁸ RŮŽIČKA, Miroslav. *Přípravné řízení a stádium projednávání trestní věci v řízení před soudem: Velká novela a připravovaná rekodifikace trestního řádu*. 1. vydání. Praha: ORAC, 2005, s. 126.

³⁹ Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. 12. 2004, sp. zn. 23 To 1067/2004

⁴⁰ JELÍNEK, Jiří. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010, s. 741.

⁴¹ Tamtéž, s. 743.

článku poukazuje na jiný úmysl zákonodárce, a to podle § 179a odst. 1 písm. b) TrŘ. Uvedené ustanovení lze podle názoru JUDr. Svatoše vyložit tak, že až v době, kdy jsou splněny podmínky pro zahájení trestního stíhání, je čas pro „zahájení“ zkráceného přípravného řízení.⁴² Pokud by byl běh lhůty chápán podle tohoto výkladu, znamenalo by to, že by ve zkráceném přípravném řízení bylo možné řešit více trestných činů, došlo by tím k naplnění principů novely trestního řádu, hlavně k urychlení trestního řízení.⁴³

Určité vyřešení problémové situace s lhůtou přinesla nepřímá novela trestního řádu provedená zákonem č. 274/2008 Sb., k provedení zákona o Policii České republiky č. 273/2008 Sb., kterou došlo k zásadní změně podmínek pro konání zkráceného přípravného řízení ve smyslu § 174b odst. 4 TrŘ, který po této změně zní: *„Zkrácené přípravné řízení musí být skončeno nejpozději do dvou týdnů ode dne, kdy policejní orgán sdělil podezřelému, ze spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován (§ 179b odst. 3).“* Podle tohoto znění je pak možné ve zkráceném přípravném řízení řešit mnohem více bagatelních věcí, než tomu bylo dříve. Neboť v souladu se zákonem může třeba i po půl roce proběhnout teprve sdělení obvinění a do té doby je možné konat standardní přípravné řízení, ve kterém se snadněji získají důkazy.⁴⁴ Z mého pohledu bylo vyřešení problémové situace okolo lhůty zvoleno šťastně touto nepřímou novelou. Jsem toho názoru, že je potřeba umožnit řešení co nejširšího okruhu bagatelních věcí ve zkráceném přípravném řízení, a umožnit tak efektivní a dynamický proces, což se tímto záměrem určitě povedlo.

K otázce lhůty je nutno ještě zmínit, že ji může státní zástupce prodloužit, avšak to pouze jednou a nejvýše o 10 dnů.⁴⁵

Trestní řád v § 179f odst. 1 dále stanoví i negativní vymezení, kdy nelze konat zkrácené přípravné řízení, a pokud již bylo zahájeno, kdy v něm nelze pokračovat. Těmito důvody v § 179f odst. 1 TrŘ uvedenými jsou:

„a) je dán důvod vazby a nejsou splněny podmínky pro předání zadrženého podezřelého spolu s návrhem na potrestání soudu, nebo

b) jsou dány důvody pro konání společného řízení o dvou nebo více trestných činech, a alespoň o jednom z nich je třeba konat vyšetřování.“

---

⁴² SVATOŠ, Roman. Zkrácené přípravné řízení. *Trestní právo*. 2004, č. 3, s. 19.

⁴³ Tamtéž, s. 20.

⁴⁴ COUFAL, Petr. K očekávané rekodifikaci trestního řádu. *Trestní právo*. 2010, č. 10, s. 13.

⁴⁵ § 179f odst. 2 písm. a) TrŘ

2.4 Podmíněné odložení podání návrhu na potrestání

Zkrácené přípravné řízení směřuje k podání návrhu na potrestání, ale existuje také možnost státního zástupce, kdy tak učinit nemusí. Touto možností je podmíněné odložení podání návrhu na potrestání (§ 179g - § 179h TrŘ).

Použití tohoto institutu záleží na úvaze státního zástupce, kdy ve své úvaze je omezen zákonnými podmínkami, za kterých lze podmíněné odložení podání návrhu na potrestání použít.

Státní zástupce tak dle § 179g odst. 1 TrŘ může namísto podání návrhu na potrestání rozhodnout, že se podání návrhu na potrestání podmíněně odkládá, a to za podmínky, jestliže se podezřelý: a) k činu doznal; b) nahradil škodu, pokud byla činem způsobena nebo s poškozeným o její náhradě uzavřel dohodu, nebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě; c) vydal bezdůvodné obohacení činem získané, nebo s poškozeným o její náhradě uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání; d) s podmíněným odložením podání návrhu na potrestání vyslovil souhlas. Tyto všechny podmínky jsou pak posuzovány s ohledem na podezřelého, s ohledem na jeho dosavadní život a také je posuzováno, zda je takovýto postup dostačující.

V § 179g odst. 2 TrŘ je pak zmínka o zkušební době, která se rozhodnutím o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání stanoví. Takto stanovená zkušební doba se pohybuje v rozmezí šesti měsíců až dvou let, kdy ke změně horní hranice zkušební doby došlo z původního jednoho roku s účinností k 1. 1. 2012 zákonem č. 459/2011 Sb.⁴⁶ Taktéž se podezřelému dle § 179g odst. 3 TrŘ v rozhodnutí uloží, aby v průběhu zkušební doby nahradil škodu nebo aby vydal bezdůvodné obohacení (pokud byla uzavřena dohoda mezi podezřelým a poškozeným). V rozhodnutí o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání lze dále uložit omezující opatření a nařídít, aby podezřelý vedl řádný život (§ 179g odst. 4 TrŘ).

Pokud podezřelý ve zkušební době vedl řádný život, nahradil řádně škodu nebo vydal bezdůvodné obohacení a taktéž dodržoval omezující opatření, pak státní zástupce vysloví, že se podezřelý osvědčil. V opačném případě postupuje dle § 179f odst. 2 písm. b) TrŘ. Stejně účinky jako vyslovení osvědčení se, má i uplynutí lhůty šesti měsíců od konce zkušební doby, pokud v této době státní zástupce nijak nerozhodne. (§ 179h odst. 1,2 TrŘ)

---

⁴⁶ Zákon č. 459/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Uplynutím uvedené lhůty nebo právní mocí rozhodnutí o osvědčení se nastávají účinky nepřipustnosti trestního stíhání z důvodu rei iudicatae.

V současné době je v Poslanecké sněmovně návrh zákona – novely trestního řádu (Sněmovní tisk 510/0), který mimo jiné upravuje i podmínky pro podmíněné odložení podání návrhu na potrestání. Dle navrhované novely je vložen nový odstavec 2 (§ 179g TrŘ), který zní: „ *Je-li to odůvodněno povahou a závažností spáchaného trestného činu, okolnostmi spáchání trestného činu anebo poměry podezřelého, státní zástupce rozhodne o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání pouze tehdy, pokud podezřelý splní podmínky uvedené v odstavci 1 a*

a) zaváže se, že během zkušební doby zdrží určité činnosti, v souvislosti s níž se dopustil trestného činu, nebo

b) složí na účet státního zastupitelství peněžitou částku určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti podle zvláštního právního předpisu, a tato částka není zřejmě nepřiměřená závažnosti trestného činu,

a vzhledem k osobě podezřelého, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.“⁴⁷

V závislosti na citovaném odstavci 2 navrhovaného znění § 179g TrŘ, je také vložen odstavec 5, který zakotvuje obsahovou náležitost rozhodnutí o podmíněném odložení návrhu na potrestání, a to výši peněžité částky určené státem na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti a také určení činnosti, které se podezřelý zavázal zdržet. Novela taktéž zavádí možnost výjimečně ponechat podmíněné odložení podání návrhu na potrestání v platnosti a prodloužit zkušební dobu o jeden rok (zkušební doba však v celkové délce nesmí překročit pět let). Neméně důležitá je také navrhovaná změna prodloužení lhůty, po které dochází k fikci osvědčení se, a to ze šesti měsíců na jeden rok.⁴⁸

2.5 Vztah zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem

Vztah přípravného řízení a řízení před soudem je složité osvětlit, ani odborná veřejnost na toto nemá jednoznačný názor. Nelze jasně říci, zda se jedná o silný model přípravného

---

⁴⁷ Vládní návrh na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony [online]. Psp.cz, 2011 [cit. 13. února 2012]. Dostupné na: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=510&CT1=0>>.

⁴⁸ Tamtéž.

řízení, zda o slabý, či dokonce „smíšený“. Všechny názory odborné veřejnosti se shodují na tom, že je stále snaha o co největší oslabení přípravného řízení vůči řízení před soudem. I již několikrát zmiňovaná novela měla za hlavní cíl reálně oslabit přípravné řízení, ale jak dr. Miroslav Růžička s odkazem na článek J. Musila ve své publikaci uvádí, zas tak k podstatnému zvratu nedošlo.⁴⁹

Role přípravného řízení vůči řízení před soudem je pouze pomocná. Přípravné řízení vymezuje předmět řízení před soudem, ovlivňuje i dokazování, a to tím, že vyhledává prameny o důkazech, ale hlavní těžiště dokazování je až v řízení před soudem – dokazování v přípravném řízení je rozsahem mnohem užší. Zjednodušeně by se dalo říci, že přípravné řízení má za úkol připravit podklady pro řízení před soudem.⁵⁰

I když se postavení přípravného řízení nepodařilo oslabit v zamýšlené míře, přece jen je to částečný úspěch. Původní podoba přípravného řízení v trestním řádu totiž představovala silný typ přípravného řízení, v němž docházelo k rozsáhlému dokazování, které bylo navíc znovu opakováno v hlavním líčení – docházelo tedy k duplicitě dokazování.⁵¹ O dnešním typu přípravného řízení však nelze říci, že už je typem slabého modelu, právní úprava se nachází někde na pomezí dvou extrémů – můžeme ji tedy označit za typ smíšený, neboť stále není celé těžiště dokazování přeneseno výhradně do řízení před soudem. Nicméně do budoucna by bylo z mého pohledu vhodné přípravné řízení oslabit ještě více na úkor řízení před soudem, a to i z důvodu, že teprve v řízení před soudem jsou důkazy prováděny v podobě, jakou trestní řád stanovuje a teprve na řízení před soudem je možné vztáhnout použití všech základních zásad trestního řízení.

2.6 Další formy přípravného řízení v platné právní úpravě

Jak bylo už výše v textu uvedeno, je zkrácené přípravné řízení jedním z typů přípravných řízení, které zakotvuje trestní řád. Podstatou novely byl také záměr diferencovat přípravné řízení, a to tím, že z do té doby výlučného typu přípravného řízení – vyšetřování – byly vytvořeny tři typy.⁵² Logické hledisko pro rozlišování různých typů přípravného řízení je typová závažnost činu pro společnost a zároveň je i zohledněna skutková složitost daného

---

⁴⁹ RŮŽIČKA, Miroslav. *Přípravné řízení a stádium projednávání trestní věci v řízení před soudem: Velká novela a připravovaná rekonstrukce trestního řádu*. 1. vydání. Praha: ORAC, 2005, s. 132.

⁵⁰ Tamtéž, s. 122.

⁵¹ Tamtéž, s. 126.

⁵² ŠPUNDOVÁ. *Diferenciace přípravného řízení ...*, s. 14.

trestného činu.⁵³ Formami přípravného řízení jsou tedy: standardní přípravné řízení, rozšířené přípravné řízení a již zmiňované zkrácené přípravné řízení.

Termíny standardní přípravné řízení a rozšířené přípravné řízení zákon nepoužívá, jsou to pouze pojmy používané naukou.⁵⁴

Rozšířené přípravné řízení se dle § 168 odst. 1 TrŘ koná o nejzávažnějších trestných činech, o kterých koná v prvním stupni řízení krajský soud. Znakem je také to, že ve fázi po zahájení trestního stíhání policejní orgán v tomto typu přípravného řízení důkazy provádí.⁵⁵

Standardní přípravné řízení se koná o ostatních trestných činech, což lze také dovodit i ze zásady speciality, která se uplatňuje ve prospěch rozšířeného přípravného řízení a dalo by se říci, že taktéž ve prospěch zkráceného přípravného řízení. V této formě přípravného řízení policejní orgán důkazy neprovádí, nýbrž vyhledává, což je očividné ze znění § 164 odst. 1 TrŘ.

O zkráceném přípravném řízení bylo již pojednáno podrobněji výše. Pro tuto formu je typická rychlost a neformálnost. Rozsah objasňovaných skutkových okolností je zde okleštěnější vzhledem k předešlým dvěma formám přípravného řízení.⁵⁶

Z výše uvedeného lze dovodit také další a podstatné diferenciací hledisko typů přípravného řízení. Tímto rozlišovacím znakem je okamžik zahájení trestního stíhání. K zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 1 TrŘ dochází v okamžiku sdělení obvinění, které nastává doručením opisu rozhodnutí o zahájení trestního stíhání obviněnému. V případě standardního přípravného řízení může, ale nemusí dojít k zahájení trestního stíhání. V závislosti na tomto lze pak rozlišovat dvě fáze: postup před zahájením přípravného řízení (je dáno podezření o spáchání trestného činu, ale pachatel není známý) a postup po zahájení trestního stíhání (po sdělení trestního obvinění, kdy probíhá vyšetřování). V případě rozšířeného přípravného řízení však vždy dochází rovnou k zahájení trestního stíhání, i tady lze rozlišovat výše uvedené časové fáze – postup před i po zahájení trestního stíhání.⁵⁷ Abychom měli srovnání kompletní, pak je třeba zmínit, že v případě zkráceného přípravného řízení vůbec k zahájení trestního stíhání nedochází, a tak je vše činěno v rámci postupu před zahájením trestního stíhání.

---

⁵³ Tamtéž, s. 15.

⁵⁴ JELÍNEK, Jiří. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010, s. 457.

⁵⁵ KRATOCHVÍL, Vladimír. In MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního práva: Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 518.

⁵⁶ RŮŽIČKA, Miroslav. *Přípravné řízení a stádium projednávání trestní věci v řízení před soudem: Velká novela a připravovaná rekonstrukce trestního řádu*. 1. vydání. Praha: ORAC, 2005, s. 132.

⁵⁷ KRATOCHVÍL, Vladimír. In MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního práva: Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 552.

3. Platná právní úprava zjednodušeného řízení před soudem

3.1 Předpoklady pro konání zjednodušeného řízení před soudem

Předpoklady pro konání zjednodušeného řízení před soudem jsou výslovně zakotveny v právním řádu – přesněji v trestním řádu. Konkrétní požadavky vyplývají z § 314b odst. 1 TrŘ, který zní: „*Věci, o nichž se konalo zkrácené přípravné řízení, samosoudce projedná ve zjednodušeném řízení. Trestní stíhání se zahajuje tím, že návrh státního zástupce na potrestání byl doručen soudu.*“ Abychom měli podmínky kompletní, musíme se ještě podívat do ustanovení § 179a odst. 1 TrŘ (upravuje předpoklady pro zkrácené přípravné řízení). Na základě těchto dvou ustanovení pak můžeme vyvodit potřebné podmínky pro konání zjednodušeného řízení, které musí být splněny kumulativně. Profesor Šamál a JUDr. Sotolář pak ve svém článku činí výčet takto:

- „ a) jde o trestný čin, o němž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu,*
- b) na projednávaný trestný čin zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let,*
- c) ve věci bylo konáno zkrácené přípravné řízení,*
- d) v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání,*
- e) podezřelý byl postaven před soud podáním návrhu na potrestání buď ve lhůtě dvou týdnů ode dne, kdy policejní orgán obdržel trestní oznámení nebo jiný podnět k trestnímu stíhání, anebo ve lhůtě maximálně dvaceti čtyř dnů od uvedeného dne, prodloužil-li státní zástupce původní dvoutýdenní lhůtu o nejvýše dalších deset dnů. “⁵⁸*

Za základní předpoklad z výše uvedených lze stanovit konání zkráceného přípravného řízení. Neznamená to, že by ostatní podmínky byly méně důležité, ale z předpokladu konání zkráceného přípravného řízení vyplývá právě onen požadavek rychlosti.

V trestním řádu nejsou stanoveny pouze pozitivní podmínky pro konání, ale i naopak ty negativní. Jsou jimi případy, kdy nelze konat zkrácené přípravné řízení, jak již bylo uvedeno výše v podkapitole 2.3.

---

⁵⁸ ŠAMÁL, Pavel, SOTOLÁŘ, Alexander. Zjednodušené řízení. *Trestněprávní revue*. 2002, roč. 1., č. 3, s. 65.

3.2 Zahájení řízení

Na rozdíl od běžných řízení před soudem, která jsou dle § 180 odst. 1 TrŘ zahajována na podkladě obžaloby, zjednodušené řízení před soudem se v tomto ohledu vyznačuje zvláštností, je zahájeno doručením návrhu na potrestání soudu. Od tohoto okamžiku se z podezřelého stává obviněný se všemi právy vyplývající mu z § 33 TrŘ.⁵⁹ V okamžiku doručení návrhu na potrestání podezřelému pak také nastávají účinky zahájení trestního stíhání.⁶⁰

S okamžikem, kdy nastávají účinky zahájení, jsou v praxi spojovány mnohé problémy. Orgány činné v trestním řízení nemají zcela jasno, zda tak je učiněno vyhotovením či vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 TrŘ, nebo okamžikem doručení či oznámení usnesení obviněnému. Převažující odborná veřejnost zastává názor, že je tak až v momentě, kdy je usnesení o zahájení trestního stíhání doručeno do vlastních rukou obviněnému. V našem případě zjednodušeného řízení před soudem by tak bylo v okamžiku doručení návrhu na potrestání obviněnému. JUDr. Stříž však ve svém článku zastává názor právě opačný s odkazem na úpravu zahajování trestního stíhání před novelou provedenou zákonem č. 265/2001 Sb.⁶¹ Osobně bych se přiklonila k názoru většinovému, tedy, že účinky zahájení nastávají až doručením usnesení, v našem případě návrhu na potrestání, obviněnému. A to z důvodu, že až v okamžiku, kdy je návrh na potrestání obviněnému doručen, má možnost se blíže seznámit s okolnostmi trestního stíhání.

Soudu doručený návrh na potrestání je přezkoumáván samosoudcem, jak se dočteme níže. S přezkoumáním souvisí i rozhodnutí o dalším trvání vazby, což vyplývá z ustanovení § 314c odst. 3 TrŘ: „*Je-li obviněný ve vazbě, rozhodne samosoudce po přezkoumání obžaloby vždy také o dalším trvání vazby, pokud nenařídí hlavní líčení.*“⁶² Toto ustanovení je dáno do souvislosti se zásadou v § 72 odst. 1 věta první TrŘ: „*Všechny orgány činné v trestním řízení jsou povinny průběžně zkoumat, zda důvody vazby ještě trvají nebo se změnily.*“ Můžeme tak říci, že „zvláštní ustanovení“ § 314c odst. 3 TrŘ je pouze připomenutím pro obecně platnou zásadu v § 72 odst. 1 věta první TrŘ. Povinnost, učinit rozhodnutí o vazbě dle ustanovení § 314c odst. 3 TrŘ, je vázána k postupu samosoudce, který rozhodne po přezkoumání návrhu

---

⁵⁹ VRTĚL, Petr. „Ztížené řízení před samosoudcem.“ *Trestněprávní revue*. 2002, roč. 1., č. 4, s.108.

⁶⁰ STRÍŽ, Igor. Kdy nastávají účinky usnesení o zahájení trestního stíhání. *Trestněprávní revue*. 2002, roč. 1., č. 4, s. 112.

⁶¹ Tamtéž, s. 112- 114.

⁶² srov. § 192 TrŘ a § 314c odst. 3 TrŘ

na potrestání podle § 314c odst. 1 písm. a) až c) TrŘ.⁶³ Proti rozhodnutí o trvání vazby je dle § 74 odst. 1 TrŘ přípustná stížnost.⁶⁴

Je také třeba učinit zmínku i o tom, že samosoudce má stejná práva a povinnosti jako senát a jeho předseda (§ 314b odst. 4 TrŘ), což chápeme tak, že samosoudce je v řízení subjektem všech práv a povinností, která v řízení před soudem náležejí senátu nebo předsedovi senátu.⁶⁵

3.2.1 Přezkoumání návrhu na potrestání

Podle § 181 odst. 1 TrŘ se obžaloba po podání nejprve přezkoumává z toho hlediska, zda je spolehlivým podkladem pro další řízení, dochází tedy k předběžnému projednání obžaloby. Pro návrh na potrestání je v tomto ohledu stanovena odlišná právní úprava v § 314c odst. 1 TrŘ, z něhož je zřejmé, že návrh na potrestání se předběžně neprojednává, ale přezkoumává, a to z hledisek uvedených v § 181 odst. 1 a § 186 TrŘ.

Na tomto místě lze poukázat, že samosoudce nekoná formální řízení, ve kterém by přezkoumával návrh v širším slova smyslu jako senát.⁶⁶ Ale to samosoudce nezbavuje povinnosti přezkoumat návrh na potrestání ze stejných důvodů, kvůli kterým probíhá předběžné projednání obžaloby. Tak se zkoumá, zda byly splněny podmínky pro konání zjednodušeného řízení, zda je návrh na potrestání dostatečným podkladem, zda bylo zkrácené přípravné řízení provedeno v souladu se zákonem (bez procesních vad) a zda výsledky z přípravného řízení odůvodňují postavení obviněného před soud, a taktéž se v rámci přezkoumávání prověřuje, zda je dána příslušnost soudu k projednání věci.⁶⁷

3.2.2 Rozhodnutí po přezkoumání návrhu na potrestání

Samosoudce po provedeném přezkoumání musí rozhodnout o dalším osudu návrhu na potrestání a tím i o řízení samotném. Zákon mu dává v § 314c odst. 1 písm. a), b), c) TrŘ možnosti, co lze podle výsledků přezkoumání učinit. V souvislosti s rozhodováním samosoudce v této fázi se uplatní ustanovení § 189 až §195 TrŘ (§ 314c odst. 2 TrŘ).

§ 314c odst. 1 tedy vypočítává tyto možnosti:

„ a) učiní některé z rozhodnutí uvedených v § 188 odst. 1 písm. a) až f),

---

⁶³ ŠÁMAL, Pavel. In ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II.* 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2365.

⁶⁴ Rozhodnutí podle § 314c odst. 3 TrŘ je rozhodnutím ve smyslu § 71 TrŘ, i když zde není výslovně uvedeno.

⁶⁵ ŠÁMAL, Pavel. In ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II.* 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2365.

⁶⁶ srov. § 185, § 187 TrŘ

⁶⁷ ŠÁMAL, Pavel, SOTOLÁŘ, Alexander. Zjednodušené řízení. *Trestněprávní revue.* 2002, roč. 1., č. 3, s. 66.

b) může zastavit trestní stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 172 odst. 2, nebo

c) nejsou-li splněny podmínky uvedené v § 179a odst. 1 pro konání zjednodušeného řízení, návrh na potrestání odmítne.“

V navrhované novele trestního řádu, která je nyní (k 13. 2. 2012) projednávána v Poslanecké sněmovně je zanesena další možnost rozhodnutí samosoudce, která bude v § 314c odst. 1 písm. d) TrŘ: „stanoví státnímu zástupci přiměřenou lhůtu k podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu, má-li za to, že vzhledem k okolnostem případu by ji bylo vhodné sjednat, zejména navrhl-li takový postup státní zástupce nebo obviněný; přitom samosoudce postupuje přiměřeně podle § 187 odst. 4.“⁶⁸

Uvedená novela trestního řádu taktéž zakotvuje zcela nový odstavec 2 § 314c TrŘ („Samosoudce návrh na schválení dohody o vině a trestu předběžně neprojednává, přezkoumá jej však z hledisek uvedených v § 314o a § 314p odst. 1. Podle výsledků přezkoumání samosoudce učiní některé z rozhodnutí uvedených v § 314p odst. 3 nebo 4, jinak nařídí veřejné zasedání k rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu.“)⁶⁹ a v závislosti na tomto dojde k posunutí číslování odstavců, kdy stávající odstavce 2-5 budou označovány čísly 3-6.

Jelikož samosoudci není dána možnost konat neveřejné zasedání, tak vydává tyto rozhodnutí po provedeném přezkumu tzv. bez jednání.⁷⁰ I tady existuje výjimka, která potvrzuje pravidlo, a ta je uvedena v § 314c odst. 2 věta druhá TrŘ, kdy je připuštěno, aby samosoudce rozhodoval o schválení narovnání ve veřejném zasedání.

Abychom tedy shrnuli všechny možné rozhodnutí samosoudce, které v této fázi může učinit podle § 314c odst. 1 TrŘ, jsou jimi tato: předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu (§ 188 odst. 1 písm. a) TrŘ); postoupení věci jinému orgánu, pokud nejde o trestný čin (§ 188 odst. 1 písm. b) TrŘ); zastavení trestního stíhání pro okolnosti § 172 odst. 1 TrŘ (§ 188 odst. 1 písm. c) TrŘ); přerušování trestního stíhání na základě § 173 odst. 1 písm. a) až d) TrŘ (§ 188 odst. 1 písm. d) TrŘ); vrácení věci státnímu zástupci k došetření (§ 188 odst. 1 písm. e) TrŘ); podmíněně zastavit trestní stíhání dle § 307 TrŘ nebo schválení narovnání dle § 309 odst. 1 TrŘ (§ 188 odst. 1 písm. f) TrŘ); zastavení trestního stíhání dle § 172 odst. 2

---

⁶⁸ Vládní návrh na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony [online]. Psp.cz, 2011 [cit. 13. února 2012]. Dostupné na: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=510&CT1=0>>.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ ŠAMÁL, Pavel. In MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního práva: Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 730-731.

písm. a) až c) TrŘ; odmítnutí návrhu na potrestání, nejsou-li splněny podmínky pro konání zjednodušeného přípravného řízení podle § 179a odst. 1 TrŘ.

Navíc ke všem těmto rozhodnutím je samosoudci dána další možnost výhradně v řízení v trestních věcech mladistvých, kdy lze odstoupit od trestního stíhání, a to podle výsledků přezkoumávání (§ 62 odst. 2 a § 65 odst. 2 ZSM).⁷¹

Je nutné v této souvislosti upozornit na úpravu odmítnutí návrhu na potrestání, které je specifickým rozhodnutím, jehož lze využít pouze ve zjednodušeném řízení před soudem.⁷² Právní mocí takového rozhodnutí se věc vrací zpátky státnímu zástupci, který nařídí konat vyšetřování (§ 314c odst. 5 TrŘ).

Proti všem učiněným rozhodnutím podle § 314c odst. 1 TrŘ lze podat stížnost⁷³, neboť všechna rozhodnutí jsou učiněna ve formě usnesení (vizte § 119 odst. 1 TrŘ). Stížnost mohou podat obviněný a státní zástupce, dále také poškozený a obviněný proti rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání nebo o schválení narovnání. (§ 314c odst. 4 TrŘ)

Pokud samosoudce neučiní žádné z výše vyjmenovaných rozhodnutí nebo nerozhodne ve věci trestním příkazem podle § 314e TrŘ a § 314f TrŘ, pak dle § 314d odst. 2 TrŘ nařídí hlavní líčení. Po nařízení hlavního líčení se z obviněného stává obžalovaný - v průběhu výkladu problematiky však budeme respektovat pojem použitý v zákonných ustanoveních – tedy obviněný.

3.3 Průběh řízení

Příprava hlavního líčení i samotný průběh hlavního líčení se zásadně řídí podle obecných ustanovení o hlavním líčení - § 196 a násl. TrŘ. Odlišnosti v průběhu nalezneme pouze v případě konání zjednodušeného řízení před soudem podle § 314d odst. 2 TrŘ – samosoudce vyslechne obviněného, pokud by nebyl přítomen či odmítl vypovídat, případně pokud by vypověděl odlišné údaje, nežli ve zkráceném přípravném řízení, pak lze přečíst protokol o výsledku podezřelého podle § 207 odst. 2 TrŘ. Samosoudce může v tomto případě rozhodnout o upuštění od dokazování těch skutečností, které strany (státní zástupce a obviněný) označily za nesporné, a není důvod o nich pochybovat. Za další zvláštnost můžeme

---

⁷¹ Tamtéž, s. 731.

⁷² ŠAMAL, Pavel. In ŠAMAL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II.* 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2369.

⁷³ srov. usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 8. 2002, sp. zn. 4 To 597/2002, kdy první právní věta zní: „Poškozený nemá právo stížnosti proti usnesení, jímž soud prvního stupně podle § 314c odst. 1 písm. a) TrŘ. z důvodů uvedených v ustanoveních § 188 odst. 1 písm. c) a § 172 odst. 1 písm. b) TrŘ zastavil trestní stíhání obviněného.“

označit možnost přečíst úřední záznamy o vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů dle § 158 odst. 3 a 6 TrŘ, pokud s tím strany souhlasí.

S ohledem na výše zmíněné, že lze přečíst protokol o výsledku podezřelého, je vhodné upozornit na názor JUDr. Ježka, že podle § 179b TrŘ žádný takový protokol neexistuje. Lze toto tvrzení dovodit dle JUDr. Ježka ze zákonného ustanovení § 179b TrŘ „... *O tomto úkonu orgán konající zkrácené přípravné řízení učiní záznam do protokolu. ...*“ Takový záznam má pouze povahu úředního záznamu, který neodpovídá ustanovení o pořizování protokolu (§ 55 TrŘ), ani o ustanoveních pojednávajících o výsledku obviněného (§ 91 a násl. TrŘ). Úřední záznam nemá ani povahu veřejné listiny, což protokol, který se vyznačuje procesní hodnotou, má. I přes všechny uvedené poznámky k tomuto na závěr JUDr. Ježek uvedl, že přes veškeré nedostatky, které úřední záznam má oproti protokolu, je mu v tomto řízení přiznána povaha důkazního prostředku.⁷⁴ V praxi však protokol o výsledku existuje a má veškerou váhu přiznanou procesnímu úkonu. Nelze se tak s názorem JUDr. Ježka ztotožnit.

Pozastavení je nutné udělat i nad pojmem strana, neboť v řízení před soudem není respektováno obecné chápání stran. Stranami se z hlediska § 314d odst. 2 TrŘ rozumí ryze procesní strany – tedy obviněný a státní zástupce – toto pojetí podporuje snahu o zjednodušení a zrychlení trestního procesu.⁷⁵ Chápání stran je tak dosti odlišné od obecného výkladového ustanovení trestního řádu v § 12 odst. 6 TrŘ, kdy se stranou rozumí: „*Stranou se rozumí ten, proti němuž se vede trestní řízení, zúčastněná osoba a poškozený a v řízení před soudem též státní zástupce; stejné postavení jako strana má i jiná osoba, na jejíž návrh nebo žádost se řízení vede nebo která podala opravný prostředek.*“ V rámci zjednodušeného řízení před soudem je tak vhodné spíše používat precizně pojmu - státní zástupce a obviněný – a pojem stran vůbec do výkladu nezahrnovat.

Na místě je také zmínka, že konání hlavního líčení ve zjednodušeném řízení proti zadrženému je důvodem nutné obhajoby dle § 36 odst. 4 písm. a) TrŘ. Tento důvod nutné obhajoby se uplatní v případě, že samosoudce provede hlavní líčení do 24 hodin od předání zadrženého soudu – obviněný není vzat do vazby.⁷⁶ V usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 8. 2003 – sp. zn. 7 To 389/2003 je k této problematice uvedeno: „*Důvodem nutné obhajoby ve zjednodušeném řízení je již zadržení podezřelého (§ 179b odst. 2 TrŘ), proto musí mít podezřelý obhájce zásadně již před konáním svého výsledku (§ 179b odst. 2 a § 314b*

---

⁷⁴ JEŽEK, Vladimír. Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem. *Bulletin advokacie*. 2001, č. 11-12, s. 90.

⁷⁵ ŠAMÁL, Pavel, SOTOLÁŘ, Alexander. Zjednodušení řízení. *Trestněprávní revue*. 2002, roč. 1., č. 3, s. 70.

⁷⁶ ŠAMÁL. In MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního ...*, s. 732.

odst. 2 TrŘ). Dodatečné ustanovení obhájce postupem podle § 39 odst. 1 TrŘ mohou odůvodnit pouze specifické okolnosti případu, například velice krátká doba mezi zadržením podezřelého a jeho výslechem, v níž podezřelý nemůže reálně využít své právo zvolit si obhájce.“

S účinností k 1. 1. 2012 však byla učiněna novela v rámci nutné obhajoby, kdy byl zaveden institut vzdání se obhájce, a to i v případě, kdy je dán důvod nutné obhajoby dle § 36 odst. 4 písm. a) TrŘ. Vzdání se obhájce tak může obviněný učinit pouze výslovným písemným prohlášením nebo ústně do protokolu u orgánu činného v trestním řízení, který vede trestní řízení, prohlášení musí být učiněno za přítomnosti obhájce a po předchozí poradě s ním. (§ 36b odst. 2 TrŘ)

Jednou z odlišností od běžného řízení před soudem je také skutečnost, že se nekoná žádné seznámení s výsledky zkráceného přípravného řízení – není žádné písemné sdělení obvinění – nedochází k postupu dle § 166 TrŘ.

3.3.1 „Podtypy“ zjednodušeného řízení před soudem

Ještě než přistoupíme k podrobnému rozebrání průběhu zjednodušeného řízení před soudem, bylo by na místě rozlišit určité formy či podtypy tohoto řízení – jakési dva procesní režimy. Na základě tohoto rozlišení poté můžeme sledovat několik odlišností v průběhu zjednodušeného řízení.

1) Situace podle § 314b odst. 2 TrŘ - zjednodušené řízení je zahajováno v případě, kdy je návrh státního zástupce spojen s předáním zadrženého podezřelého soudu (§ 179b odst. 2, § 179f odst. 1 TrŘ) – obvykle státní zástupce podává i návrh na vzetí do vazby.

2) Situace podle § 314b odst. 3 TrŘ – zjednodušené řízení se od počátku koná za situace, kdy je podezřelý na svobodě (§ 179b odst. 2 TrŘ).⁷⁷

3.3.2 Průběh řízení před soudem podle § 314b odst. 2 TrŘ

Pokud je soudu společně s návrhem na potrestání předán zadržený podezřelý, pak soudce provede výslech zadrženého podezřelého neodkladně nejpozději do 24 hodin – vyslechne jej jako obviněného. Z procesního hlediska jde již v této chvíli o obviněného, ale

---

⁷⁷ Tamtéž, s. 732.

výslech je zaměřen na okolnosti zadržení a k důvodům vazby.⁷⁸ Samosoudce taktéž obviněného vyslechne tak, aby obviněný označil, které skutečnosti považuje za nesporné.⁷⁹

Skutečnost, že obviněný označil některé skutečnosti za nesporné nelze směřovat s doznáním ke skutkovým okolnostem. Obviněný v této souvislosti musí souhlasit i s tím, že takové skutečnosti nebudou předmětem dokazování v řízení před soudem. Ani tento souhlas pak neznamená, že je možné z takových skutečností bez dalšího vycházet.⁸⁰ Současně však musí být obviněný poučen o tom, že vzdáním se možnosti dokazovat nesporné skutečnosti vzniká zákonná fikce, že takové skutečnosti jsou prokázány. V této souvislosti vyvstává otázka, jestli je možné takové prohlášení vzít zpět nebo jej změnit – analogicky dle § 163 TrŘ nemůže jít o souhlas neodvolatelný dle názoru JUDr. Ježka.⁸¹ Zpětvzetí prohlášení je možné jak obviněným, tak státním zástupcem, a to až do doby, než samosoudce rozhodne o upuštění od dokazování těchto skutečností.⁸²

Samosoudce v tomto případě musí také rozhodnout o vazbě obviněného. Pokud obviněného vezme do vazby, umožní mu, aby si zvolil obhájce, pokud jej už neměl. Jestliže tak obviněný neučiní ve stanovené lhůtě (§ 38 TrŘ), soud mu obhájce ustanoví na základě § 39 odst. 1 TrŘ.⁸³

Po provedení výslechu obviněného má samosoudce podle povahy věci dvě možnosti, buďto vydá rozhodnutí, které lze učinit mimo hlavní líčení (§ 314c odst. 1, § 314e TrŘ), nebo obviněnému doručí předvolání k hlavnímu líčení, které současně nařídí. Pokud již dříve nebyl obviněnému a jeho obhájci doručen návrh na potrestání, učiní tak soudce současně s doručením předvolání. Hlavní líčení je v tomto případě možné konat ihned po výslechu, pokud s tím obviněný souhlasí.

V případě, kdy je v této fázi vydáno rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání musí předcházet výslech obviněného a v případě rozhodnutí o schválení narovnání nad to i výslech poškozeného – přichází možnost nařídít veřejné zasedání.⁸⁴

---

⁷⁸ ŠAMÁL, Pavel. In ŠAMÁL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II*. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2362.

⁷⁹ Nesporné skutečnosti slouží ke zjednodušení a zrychlení soudního řízení – s ohledem na ostatní důkazní materiály je možné výrazně zúžit rozsah dokazování nutný k objasnění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností.

⁸⁰ ŠAMÁL. In MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního ...*, s. 732.

⁸¹ JEŽEK, Vladimír. Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem. *Bulletin advokacie*. 2001, č. 11-12, s. 87.

⁸² ŠAMÁL, Pavel. In ŠAMÁL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II*. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2375.

⁸³ ŠAMÁL, Pavel, SOTOLÁŘ, Alexander. Zjednodušení řízení. *Trestněprávní revue*. 2002, roč. 1., č. 3, s. 69.

⁸⁴ ŠAMÁL, Pavel. In ŠAMÁL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II*. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2363.

Pokud je nařízeno konání hlavního líčení, použijí se na hlavní líčení obecné lhůty k přípravě. Lhůta pro přípravu na hlavní líčení je pro obviněného a jeho obhájce a pro státního zástupce alespoň pět pracovních dní (§ 198 odst. 1 TrŘ).

3.3.3 Průběh řízení před soudem podle § 314b odst. 3 TrŘ

Druhou možností, v rámci které se budeme zabírat problematikou průběhu řízení před soudem, je situace, kdy nebyl podezřelý zadržen. Tento případ můžeme rozdělit na dvě varianty, a to:

- a) obviněného je třeba předvolat k výslechu,
- b) je možné ihned nařídit hlavní líčení.

Variantu pod písmenem a) soudce zvolí v případě, kdy je možno předpokládat, že se strany shodnou na některých nesporných skutečnostech (toto lze dovodit z protokolu o výslechu podezřelého a stanoviska státního zástupce), nebo pokud lze předjímat souhlas s přečtením úředních záznamů – nepatří sem všechny úkony dle § 158 odst. 3 a 5 TrŘ. Výslech v tomto případě není nutnou podmínkou pro další postup samosoudce. Samosoudce tak může za splnění veškerých zákonných předpokladů vydat jakákoli možná rozhodnutí, která lze vydat v hlavním líčení i mimo něj.⁸⁵

V případě volby druhé varianty by mělo dojít v zásadě k nařízení hlavního líčení. Nicméně i zde má samosoudce možnost plně využít ustanovení § 314c odst. 1 TrŘ. I přes toto může samosoudce vydat některá rozhodnutí mimo hlavní líčení, a to i tehdy, pokud již došlo k nařízení hlavního líčení, avšak samo ještě neproběhlo – za okolností předpokládaných § 231 TrŘ. Tuto možnost lze přiměřeně dovodit z judikatury – R 5/1999⁸⁶.

3.3.4 Hlavní líčení v nepřítomnosti obviněného

Postup při hlavním líčení bez přítomnosti obviněného není pro zjednodušené řízení před soudem výslovně v zákoně uveden. Výkladem § 314d odst. 2 a contrario můžeme soudit, že v případě, kdy není obviněný přítomen při hlavním líčení, nelze přečíst úřední záznamy – to lze pouze v případě, že byl udělen souhlas (tento však mohl být udělen již v rámci výslechu dle § 314b odst. 2 TrŘ). Tento výklad je mimo jiné podpořen judikaturou – rozhodnutím pod

---

⁸⁵ ŠAMÁL, Pavel, SOTOLÁŘ, Alexander. Zjednodušení řízení. *Trestněprávní revue*. 2002, roč. 1., č. 3, s. 69.

⁸⁶ Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 10. 1997, sp. zn. 4 To 865/97 – Právní věta: „Ustanovení § 314g odst. 2 TrŘ, které ukládá samosoudci povinnost nařídit hlavní líčení po podání odporu proti trestnímu příkazu, nevyklučuje, aby samosoudce učinil meritorní rozhodnutí ve věci mimo hlavní líčení, a to i před jeho nařízením, vyvstanou-li v této době okolnosti předpokládané ustanovením § 231 TrŘ.“

sbírkovým číslem R 4/2004⁸⁷, ve kterém je uvedeno: „*Jestliže se hlavní líčení ve zjednodušeném řízení koná v nepřítomnosti obžalovaného, nelze podle § 314d odst. 2 TrŘ číst úřední záznamy o vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů (§ 158 odst. 3,5 TrŘ), neboť takto je možno postupovat jen s jeho souhlasem. To neplatí, pokud takový souhlas byl dán obžalovaným předem (např. v rámci výsledku podle § 314b odst. 2 TrŘ).*“ Nebo také podobné usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 17. 3. 2004, sp. zn. 3To 86/2004: „*Pokud se obžalovaný nedostavil k hlavnímu líčení, nelze mít za to, že souhlasí se čtením záznamů o vysvětlení osob podle § 158 odst. 5 TrŘ, kdy na zjednodušené řízení nelze aplikovat ustanovení § 202 odst. 3 TrŘ, neboť úřední záznamy o vysvětlení osob nepředstavují výsledky těchto osob v procesním postavení svědků.*“

3.4 Dokazování

Dokazování ve zjednodušeném hlavním líčení se týká pouze sporných skutečností, které je třeba prokázat pro zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností. Rozsah dokazování se tedy odvíjí od skutečností, které obviněný označí za nesporné a kdy i tyto nesporné skutečnosti vyplývají z prohlášení státního zástupce. Druhou podmínkou pak je, že samosoudce upustí od dokazování těchto, takto označených, nesporných skutečností, a to poté, co přezkoumá povahu důkazního materiálu v souvislosti s označenými nespornými skutečnostmi. O upuštění od dokazování rozhoduje samosoudce usnesením dle § 136 odst. 1 TrŘ.⁸⁸ Rozsah takto označených skutečností, od jejichž dokazování je upuštěno, není nikterak zákonem limitován. Z toho tedy vyplývá, že dokazování může být velmi okleštěno.⁸⁹

Nesporné skutečnosti jsou u obviněného zjišťovány výsledkem, avšak lze se toto dozvědět i formou písemného styku, kdy státní zástupce i obviněný označí tyto písemným podáním.

U obviněného je stanovena obligatorní podmínka při označení nesporných skutečností. Obviněný musí být poučen dle § 33 odst. 4 TrŘ o důsledcích prohlášení, které učinil.⁹⁰

V rámci zjednodušeného hlavního líčení lze také provádět důkaz čtením úředních záznamů o vysvětlení osob a o provedení dalších úkonů z přípravného řízení (§ 158 odst. 3 a 5 TrŘ). Jinak se i v rámci dokazování v této formě řízení uplatní obecná pravidla dokazování.

---

⁸⁷ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 3. 2003, sp. zn. 12 To 113/2003.

⁸⁸ ŠAMÁL, Pavel. In ŠAMÁL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II*. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2375. (srov. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 8. 2003 – sp. zn. 7 To 389/2003)

⁸⁹ ŠAMÁL. In MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního ...*, s. 734.

⁹⁰ Tamtéž, s. 734.

I v rámci zjednodušeného řízení před soudem lze uplatnit postup podle § 211 odst. 2 písm. b) TrŘ – a to byli-li tyto úkony provedeny v souladu se zákonem a samosoudce je označil za neodkladné a neopakovatelné. Zmíněný postup se tedy týká výsledků svědků nebo provedení rekognice ve zkráceném přípravném řízení (§ 158 odst. 8 a § 158a TrŘ).⁹¹

3.5 Rozhodování ve zjednodušeném řízení před soudem

V rámci rozhodování má samosoudce relativně širokou škálu možností, jak může rozhodnout. Rozhodování v hlavním líčení se řídí obecnými ustanoveními o rozhodnutí soudu v hlavním líčení - § 220 a násl. TrŘ. Avšak aby i v této fázi řízení byla dodržena myšlenka zrychlení a zefektivnění trestního procesu, je samosoudci dána možnost rozhodnout trestním příkazem a také měl samosoudce možnost do 31. 12. 2011 vyhotovit zjednodušený písemný rozsudek dle § 314d odst. 3 TrŘ ve znění účinném do 31. 12. 2011.

Jak bylo výše zmíněno, tak samosoudce rozhoduje již v rámci přezkoumání návrhu na potrestání. Způsob rozhodování je stanoven v § 314c odst. 1 TrŘ. Samosoudce tedy může po přezkoumání:

- a) učinit některé z rozhodnutí uvedených v § 188 odst. 1 písm. a) až f) TrŘ,
- b) zastavit trestní stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 172 odst. 2 TrŘ,
- c) návrh na potrestání odmítnout, nejsou-li splněny podmínky uvedené v § 179a odst. 1 pro konání zjednodušeného řízení.

Při hlavním líčení může samosoudce vynést veškerá rozhodnutí uvedená v § 222 až § 226 TrŘ.⁹² Na základě těchto ustanovení tak lze:

- a) postoupit věc - § 222 TrŘ,
- b) zastavit trestní stíhání - § 223 TrŘ,
- c) podmíněně zastavit trestní stíhání nebo schválit narovnání - § 223a TrŘ,
- d) přerušit trestní stíhání - § 224 TrŘ,
- e) rozhodnout ve věci samé rozsudkem - § 225 TrŘ,
- f) rozhodnout zprošťujícím rozsudkem - § 226 TrŘ.

V rámci výčtu rozhodnutí v hlavním líčení jsme neuvedli ustanovení § 221 TrŘ – vrácení věci státnímu zástupci. Chyba to není, neboť jak JUDr. Ježek ve svém článku

---

⁹¹ ŠAMÁL, Pavel. In ŠAMÁL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II.* 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2375.

⁹² JEŽEK, Vladimír. Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem. *Bulletin advokacie.* 2001, č. 11-12, s. 90.

s odkazem na judikaturu⁹³ uvádí, pokud se v průběhu hlavního líčení zjistí, že nebyly splněny podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení, nelze tohoto ustanovení použít, pokud k podstatným změnám v důkazní situaci nedošlo v průběhu hlavního líčení. V rámci dřívějšího postupu měl samosoudce možnost použít postup dle § 188 TrŘ.⁹⁴

3.5.1 Zjednodušený písemný rozsudek

S účinností k 1. 1. 2012 došlo novelou ke zrušení ustanovení § 314d odst. 3 TrŘ, který institut zjednodušeného písemného rozsudku zakotvoval. Tento typ rozsudku však nezmizel z našeho právního řádu, ba právě naopak byla rozšířena možnost jeho použití nejen na řízení před samosoudcem. Tak je od 1. 1. 2012 možnost vyhotovit zjednodušený písemný rozsudek v § 129 odst. 2 TrŘ.

Nejprve si však rozebereme zjednodušený písemný rozsudek dle § 314d odst. 3 TrŘ ve znění účinném do 31. 12. 2011.

Zjednodušený písemný rozsudek se od běžného rozsudku liší v náležitostech, konkrétně tím, že neobsahuje odůvodnění. Možnost samosoudce vyhotovit zjednodušený písemný rozsudek byla vázána na podmínku vzdání se práva odvolání obviněným a státním zástupcem, jak bylo uvedeno v § 314d odst. 3 TrŘ. Jak již vyplynulo, byl postup podle předchozí věty fakultativní, neboť zakládal pouze možnost.

Vzdání se práva na odvolání prohlášením (§ 59 odst. 1 TrŘ) mohlo být učiněno až po vyhlášení rozsudku⁹⁵, přičemž nemuselo být provedeno ihned, ale samosoudce k tomuto mohl stanovit lhůtu – lhůta pořádková. Délka lhůty přitom nebyla zákonem stanovena, musela pouze respektovat potřebu vyhotovit písemný rozsudek včas (§ 129 odst. 2 TrŘ). Prohlášení učiněné před vyhlášením nezakládalo takovéto účinky.⁹⁶ Nutno podotknout, že podmínka vzdání se práva na odvolání nebyla naplněna zpětvzetím odvolání.⁹⁷

Zjednodušený písemný rozsudek byl představitelem výjimky z náležitostí stanovených v § 120 odst. 1 TrŘ. Po úvodních slovech „Jménem republiky ...“ obsahoval náležitosti uvedené v ustanovení § 120 odst. 1 písm. a) a b) TrŘ a výrok rozsudku s uvedením zákonných ustanovení. Dále bylo nutné, aby bylo ve zjednodušeném písemném rozsudku uvedeno, že odůvodnění není zahrnuto z důvodu vzdání se práva na odvolání obviněným a

---

⁹³ srov. R 43/66, R 70/71.

⁹⁴ Tamtéž, s. 90-91.

⁹⁵ srov. § 128 TrŘ

⁹⁶ ŠAMÁL, Pavel. In ŠAMÁL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II.* 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2376.

⁹⁷ CÍSAŘOVÁ, Dagmara a kol. *Trestní právo procesní.* 4. vydání. Praha: Linde, 2006, s. 715.

státním zástupcem. Jako poslední část následovalo poučení o opravném prostředku. Neuvedení odůvodnění v písemném vyhotovení rozsudku však nezbavovalo samosoudce povinnosti odůvodnit ústně vyhlášený rozsudek dle zásad § 125 TrŘ.⁹⁸

Abychom měli výklad o zjednodušeném písemném rozsudku kompletní, je třeba ještě zmínit, že na možnost vyhotovit jej nemělo vliv podání odvolání jinými osobami, které tak ze zákona mohou učinit.⁹⁹ Tato teze je potvrzena i dosavadní judikaturou – R 34/1984: „Skutečnost, že se osoby, které mohou podat odvolání proti rozsudku ve prospěch obžalovaného (§ 247 odst. 2 TrŘ), odvolání nevzdaly, popřípadě že obžalovaný neprohlásil, že si nepřeje, aby tyto osoby podaly v jeho prospěch odvolání, není na překážku, aby samosoudce vyhotovil podle § 314d odst. 2 TrŘ zjednodušený písemný rozsudek.“¹⁰⁰

Jak již bylo zmíněno, je možnost vyhotovení zjednodušeného písemného rozsudku zakotvena v § 129 odst. 2 TrŘ. Jednou z hlavních změn je, že je tato možnost dána nejen samosoudci, ale obecně soudu. Další změnu lze pak spatřovat ve zpřísnění podmínek. Tak je možnost vyhotovení zjednodušeného písemného rozsudku dána v případě, kdy se po vyhlášení rozsudku nebo ve stanovené lhůtě po tomto vyhlášení, obžalovaný a státní zástupce vzdají odvolání a prohlásí, že netrvají na vyhotovení odůvodnění. Obžalovaný však musí také prohlásit, že si nepřeje, aby v jeho prospěch podaly odvolání jiné oprávněné osoby. Další zpřísnění lze spatřovat v tom, že se práva na odvolání musejí vzdát i osoby, které jsou oprávněny podat odvolání ve prospěch i proti vůli obžalovaného. Dále je pak stanoven postup i pro případy, kdy je více obžalovaných nebo kdy má právo podat odvolání osoba poškozená či osoba zúčastněná.

3.5.2 Trestní příkaz

Možnost rozhodnutí trestním příkazem byla do našeho právního řádu znovu zavedena s účinností od 1. 1. 1994 zákonem č. 292/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, a zákon č. 335/1991 Sb., o soudech a soudcích.

Trestní příkaz lze považovat za zvlášť závažnou odchylku od běžného typu rozhodování a běžného vedení trestního řízení, a to i z toho důvodu, že se zde neuplatní některé zásady trestního řízení – např. zásada obžalovací, zásada veřejnosti, zásada

---

⁹⁸ SOVÁK, Zdeněk. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 927.

⁹⁹ ŠÁMAL, Pavel. In ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II*. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2376.

¹⁰⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 9. 1983, sp. zn. 1 Tz 36/83

bezprostřednosti a ústnosti, také je oslabeno právo na obhajobu.¹⁰¹ Například i právo na dokazování, a tak na spravedlivý proces je zde omezeno, lze jej vysledovat až z institutu odporu, či už v samotném poučení o možnosti podat odpor proti trestnímu příkazu.¹⁰² Samosoudce tak může meritorně rozhodnout dle § 314e až § 314g TrŘ, a to bez projednání věci v hlavním líčení – tato forma rozhodnutí je fakultativní, záleží na úvaze samosoudce, zda je vydání trestního příkazu schopné zajistit splnění účelu trestního řízení.¹⁰³ Rozhodnout trestním příkazem může samosoudce i po nařízení hlavního líčení, nejpozději však do jeho zahájení (srov. § 205 odst. 1 TrŘ). Nelze tak vydat trestní příkaz v případě, že bylo konáno hlavní líčení a odročeno, ani v případě, že byl v odvolacím řízení zrušen napadený rozsudek a věc vrácena zpět k projednání samosoudci.¹⁰⁴

I zde se opět projevuje, jako účel úpravy, zjednodušení a urychlení trestního řízení před soudem o typově méně závažných trestných činech – ve věcech skutkově a právně méně závažných.

Za hlavní zvláštnost a zároveň podstatu lze označit, že se meritorní rozhodnutí vydává na podkladě spisového materiálu, nikoli na základě provedených důkazů před soudem v hlavním líčení. Jako druhou zvláštnost bychom mohli uvést, že trestním příkazem nelze vydat zprošťující výrok, ani touto formou nelze upustit od potrestání = trestní příkaz má povahu odsuzujícího rozsudku (§ 314e odst. 6 TrŘ).¹⁰⁵ Povahou odsuzujícího rozsudku se rozumí, že je pravomocný a vykonatelný, vytváří překážku věci rozsouzené, odsouzení se zapíše do rejstříku trestů, obviněný je povinen nahradit náklady řízení, výrok o náhradě škody obsažený v trestním příkazu může být exekučním titulem.¹⁰⁶

Můžeme si vymežit, že trestní příkaz smí samosoudce vydat za těchto podmínek (pozitivní vymezení):

- a) řízení koná samosoudce (i ve zjednodušeném řízení před soudem),
- b) nekonalo se hlavní líčení (mohlo být však nařízeno),
- c) skutkový stav je spolehlivě prokázán opatřenými důkazy.

---

¹⁰¹ SOVÁK, Zdeněk. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 929.

¹⁰² COUFAL, K očekávané rekonstrukci ..., s. 13.

¹⁰³ CÍSAŘOVÁ, *Trestní právo* ..., s. 715.

¹⁰⁴ ŠÁMAL, Pavel. In ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II*. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2380.

¹⁰⁵ JELÍNEK, Jiří a kol. *Rozhodnutí ve věcech trestních (se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů)*. 2. vydání. Praha: Leges, 2008, s. 68-69.

¹⁰⁶ SOVÁK, Zdeněk. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 930.

Aby byly podmínky, za kterých lze vydat trestní příkaz, kompletní, musíme si ještě uvést, kdy naopak trestní příkaz vydat nelze. Zákon činí výčet situací, kdy tak nelze učinit, v § 314e odst. 5 TrŘ a to takto:

*„ a) v řízení proti osobě, která je zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je omezena,
b) jestliže má být rozhodováno o ochranném opatření,
c) jestliže má být uložen souhrnný trest nebo společný trest a předchozí trest byl uložen rozsudkem.“*

Specifickou situací, kdy taktéž nelze vydat trestní příkaz, uvádí i § 63 ZSM. Tak trestní příkaz nelze vydat v řízení ve věci mladistvého.

Trestním příkazem lze uložit jen omezenou škálu trestů, které jsou přímo v ustanoveních pojednávajících o tomto typu rozhodnutí zakotveny. Výčet těchto trestů nalezneme v § 314e odst. 2 TrŘ a jsou jimi:

- a) trest odnětí svobody do jednoho roku s podmíněným odkladem jeho výkonu,
- b) domácí vězení do jednoho roku,
- c) trest obecně prospěšných prací,
- d) trest zákazu činnosti do pěti let,
- e) peněžitý trest,
- f) trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- g) vyhoštění do pěti let,
- h) zákaz pobytu do pěti let,
- i) trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce do pěti let.

V případě trestů, které může samosoudce uložit, je třeba také zmínit, že náhradní trest odnětí svobody za peněžitý trest nesmí ani s uloženým trestem odnětí svobody přesahovat jeden rok - § 314e odst. 4 TrŘ. Zmínka pak musí být učiněna i o situaci, kdy je ukládán trest obecně prospěšných prací. Samosoudce si musí v tomto případě vyžádat zprávu probačního a mediačního úředníka. Ve zprávě musí být uvedeno zjištění o možnosti výkonu trestu obecně prospěšných prací, o zdravotní způsobilosti obviněného, pak také vyjádření obviněného k uložení tohoto trestu. Trest obecně prospěšných prací je pak uložen s přihlédnutím ke zprávě probačního a mediačního úředníka. (§ 314e odst. 3 TrŘ)

Dále bychom se v rámci pojednání o trestním příkazu měli zmínit o jeho náležitostech, které zákon stanoví v § 314f TrŘ, neboť se i zde úprava liší od rozsudku, a to ve prospěch jednoduchosti. Tak je trestní příkaz členěn do tří částí a zcela chybí slavnostní formule „Jménem republiky“. Uvedenými třemi částmi tedy jsou:

- a) úvodní část,
- b) výroková část,
- c) poučení o právu podat odpor a poučení, že v případě, že odpor obviněný nepodá, vzdává se tak práva na projednání věci v hlavním líčení.

Zákonné ustanovení § 314f TrŘ tak činí výčet takto:

- „ a) označení soudu, který trestní příkaz vydal,*
- b) den a místo vydání trestního příkazu,*
- c) označení obviněného (§ 120 odst. 2),*
- d) výrok o vině (§ 120 odst. 3) a uloženém trestu (§ 122 odst. 1),*
- e) výrok o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení (§ 228 a § 229 odst. 1 a 2), jestliže byl nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení řádně uplatněn (§ 43 odst. 3),*
- f) poučení o právu podat odpor, včetně upozornění, že v případě, kdy obviněný odpor nepodá, vzdává se tím práva na projednání věci v hlavním líčení.“*

Za povšimnutí stojí náležitost pod písmenem e), která prošla novelizační změnou s účinností od 1. 7. 2011, učiněnou zákonem č. 181/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Tato změna pod bod e) zařadila výslovnou zmínku o náhradě nemajetkové újmy a vydání bezdůvodného obohacení. Doplnění bylo učiněno mimo jiné také z důvodů sjednocení terminologie se zvláštními zákony, konkrétně tak se zákonem č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. A zároveň tak bylo postaveno na jisto, že v adhezním řízení lze rozhodnout o náhradě nemajetkové škody v penězích, což do této doby bylo možné přisoudit pouze v rámci občanskoprávního řízení soudního.¹⁰⁷

V rámci § 314f TrŘ je ještě výslovně upravena problematika doručování trestního příkazu, a to z hlediska toho, komu se doručuje. Trestní příkaz se doručuje obviněnému – to lze pouze do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno. Dále pak poškozenému, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, a taktéž státnímu zástupci. Pokud má obviněný obhájce, pak se zároveň doručuje i jemu. S doručením trestního příkazu je spojen jeden zásadní důsledek, a to že doručením

---

¹⁰⁷ Důvodová zpráva (volební období 2010 - 2014) - 229/0 Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

trestního příkazu obviněnému nastávají účinky spojené s vyhlášením rozsudku (§ 314e odst. 6 TrŘ).¹⁰⁸

Jako poslední poznámku k trestnímu příkazu je vhodné uvést, že se lze proti němu bránit podáním odporu do 8 dnů od doručení trestního příkazu u soudu, který jej vydal. Právem podat odpor je zachováno právo obviněného na projednání věci veřejně před soudem v řádném procesu. Blíže o tomto specifickém opravném prostředku bude pojednáno dále.

Z údajů o použití trestního příkazu vyplývá, že je to stále více využívaný prostředek rozhodování. Z mého pohledu to není zcela šťastné řešení, nejen proto, že nejsou zcela respektovány základní zásady trestního řízení, jak bylo zmíněno výše, ale hlavně proto, že ve spisovém materiálu, který slouží jako podklad pro vydání trestního příkazu, nemusí být zaneseny všechny důkazy, které se obviněný snažil navrhnout pro svou obhajobu. Je zřejmé, že by bylo vhodné omezit vydávání trestního příkazu pouze na řízení o nejméně závažných činech, kdy by nejvyšší hranice trestu odnětí svobody mohla například respektovat horní hranici sazby trestu odnětí svobody stanovenou pro konání zkráceného přípravného řízení, nebo jít dokonce ještě níže, třeba se i nechat inspirovat z dřívější doby známým „objasňováním“, které bylo v naší právní úpravě zakotveno do 1. 7. 1990, kdy byla připuštěna nejvyšší sazba trestu odnětí svobody do jednoho roku. Dále by také bylo vhodné omezit výčet trestů, které lze trestním příkazem uložit, a to na tresty, které by se netýkaly omezení osobní svobody obviněného.

Na závěr pojednání o trestním příkazu je také nutné zmínit navrhovanou změnu, která by měla být provedena v současné době projednávanou novelou, kdy bude zakotven nový odstavec 4 § 314e TrŘ: „*Trest domácího vězení může být trestním příkazem uložen pouze po předchozím vyžádání si zprávy probačního úředníka obsahující zjištění o možnostech výkonu tohoto trestu, včetně stanoviska obviněného k uložení tohoto druhu trestu. Trest domácího vězení je ukládán s přihlédnutím k této zprávě.*”¹⁰⁹

3.6 Možnosti přezkumu rozhodnutí

Aby bylo pojednání o zjednodušeném řízení kompletní, je nutné se alespoň okrajově zmínit o možnostech přezkumu. V závislosti na druhu rozhodnutí je stanoven i určitý typ

---

¹⁰⁸ JELÍNEK, Jiří a kol. *Rozhodnutí ve věcech trestních (se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů)*. 2. vydání. Praha: Leges, 2008, s. 80.

¹⁰⁹ Vládní návrh na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony [online]. Psp.cz, 2011 [cit. 13. února 2012]. Dostupné na: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=510&CT1=0>>.

řádného opravného prostředku, který směřuje proti rozhodnutí, které bylo vydáno soudem v 1. stupni. Řádným opravným prostředkem je takový, který se podává proti dosud nepravomocnému rozhodnutí. Tak proti usnesení lze podat stížnost (§ 141 - § 150 TrŘ), proti rozsudku odvolání (§ 245 - § 265 TrŘ) a proti trestnímu příkazu specifický typ opravného prostředku, a to odpor (§ 314g TrŘ). Zákon také uvádí možnost mimořádných opravných prostředků, kterými jsou: dovolání (§ 265a - § 265s TrŘ), stížnost pro porušení zákona (§ 266 - § 276 TrŘ) a obnova řízení (§ 277 – 289 TrŘ). Mimořádné opravné prostředky lze na rozdíl od řádných použít až v případě, kdy je rozhodnutí pravomocné.¹¹⁰

Možnost přezkoumávat rozhodnutí soudu 1. stupně zaručuje lepší uplatnění zásady materiální pravdy¹¹¹ a také poskytuje ochranu proti následkům nesprávných rozhodnutí. Tak je účelem přezkumného řízení náprava konkrétního rozhodnutí a zajištění jednotného a korektního výkladu zákona.¹¹²

Blíže se zaměříme na odpor, neboť tento je zvláštním opravným prostředkem proti trestnímu příkazu a je tedy možnost jej použít pouze v řízení před samosoudcem, a to i ve zjednodušeném řízení před soudem.

3.6.1 Odpor

Trestní řád zakotvuje možnost bránit se proti vydanému trestnímu příkazu řádným opravným prostředkem – odporem. Právní úpravu odporu nalezneme v § 314g TrŘ. Specifičnost odporu jako opravného prostředku spatřujeme v tom, že v případě podání se o něm nerozhoduje – nemá tedy tzv. devolutivní účinek, ale že včas podaný odpor přímo - ze zákona - ruší jím napadený trestní příkaz a samosoudce dále postupuje, jakoby žádný trestní příkaz nebyl vydán. Jako další specifikum můžeme uvést, že podaný odpor nemusí být odůvodněn. Samosoudce poté obvykle nařídí hlavní líčení a věc v něm projedná, ovšem není vyloučena ani možnost rozhodnout mimo hlavní líčení, ale jak judikatura, konkrétně rozhodnutí SR 14/1997, stanovuje, opětovná možnost vydání trestního příkazu je vyloučena. Při projednávání v hlavním líčení pak samosoudce není vázán právní kvalifikací ani druhem a výměrou trestu v trestním příkazu – neplatí zde zákaz reformationis in peius (§ 314g odst. 2

---

¹¹⁰ HASCH, Karel. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010, s. 556.

¹¹¹ Zásada materiální pravdy je vyjádřena v § 2 odst. 5 věta první TrŘ: „Orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí.“

¹¹² HASCH, Karel. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010, s. 556-557.

TrŘ).¹¹³ Navíc jako důsledek automatického zrušení trestního příkazu podaným odporem musíme uvést, že odpor nelze vzít zpět. Tato myšlenka je mimo jiné podpořena četnou judikaturou:

Rozhodnutí Najvyššieho súdu v Bratislave ze dne 25. 3. 1980, sp. zn. 5 Tz 160/79 (R 73/1980): „*Včas podaným odporom sa trestný rozkaz zo zákona zrušuje (§ 314g ods. 2 Tr. por.); preto podaný odpor nemožno vziať späť. Ak osoba, ktorá podala odpor, vezme odpor späť, je späťvzatie odporu právne neúčinné a samosudca ho nemôže vziať na vedomie podľa analógie § 250 ods. 4 Tr. por.*“,

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 10. 1996, sp. zn. 2 Tzn 169/96 (R 32/1997): „*Zpětvětí podaného odporu není možné, protože v době, kdy by k takovému úkonu mělo dojít, je již trestní příkaz v důsledku účinně podaného odporu zrušen a samosoudce je povinen věc projednat v hlavním líčení.*“

V odstavci 1) § 314g TrŘ je stanoveno, že právo podat odpor svědčí obviněnému, osobám, které jsou oprávněny podat odvolání ve prospěch obviněného, dále tak může učinit státní zástupce. Poškozený je tady znevýhodněn, neboť mu nepřísluší možnost odpor podat. Osoby oprávněné podat odvolání ve prospěch obviněného jsou upraveny v § 247 odst. 2 TrŘ a jsou jimi: příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel, partner a druh. Jen jediná osoba z výčtu může podat odpor v neprospěch obviněného, a to státní zástupce. Ostatní osoby, jak obviněný, tak osoby oprávněné, ale i státní zástupce, mohou podat odpor pouze ve prospěch obviněného. Osoby oprávněné tak mohou učinit i bez vědomí obviněného. Za poznámku jistě stojí situace, kdy by byl vydán trestní příkaz v řízení proti osobě, která je zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je omezena. V tomto případě by došlo k vydání trestního příkazu nezákonně a byla by zde dána možnost podat odpor obhájci obviněnému, či jeho zákonnému zástupci, jak v komentáři k trestnímu řádu uvádí profesor Šámal.¹¹⁴

§ 314g odst. 1 také stanoví, že se odpor podává u soudu, který napadený trestní příkaz vydal, a to do 8 dnů od jeho doručení. Pro počítání lhůty osmi dnů se přiměřeně použije ustanovení § 60 TrŘ. Ze zákona i z judikatury (1/75) pak vyplývá, že se i zde uplatní přiměřeně institut zachování lhůty v zákonem stanovených případech - § 60 odst. 4 TrŘ. Pokud bude odpor podán opožděně, samosoudce tuto skutečnost sdělí osobě, která odpor

---

¹¹³ ŠÁMAL, Pavel. In ŠÁMÁL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II.* 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2389.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 2389-2390.

podala, a také informuje o nabytí právní moci a vykonatelnosti. Pokud podá obviněný (nebo jeho obhájce) odpor opožděně, může požádat o navrácení lhůty podle § 61 TrŘ.¹¹⁵

Novela zákonem č. 265/2001 Sb. výslovně zakotvila možnost vzdát se práva na podání odporu, ale to až po doručení trestního příkazu (§ 314e odst. 6, § 314g odst. 1 TrŘ).

V ustanovení § 314g odst. 3 TrŘ je pak řešena situace, kdy je obviněný stíhán pro trestný čin uvedený v § 163 TrŘ. V tomto případě je stíhání vázáno na souhlas poškozeného, pokud nenastala situace uvedená v § 163a TrŘ. Poškozený má možnost vzít souhlas s trestním stíháním zpět až do doby, než je trestní příkaz doručen některé osobě uvedené § 314g odst. 1 TrŘ. Zpětvzetí souhlasu má pak stejné účinky jako podaný odpor, tedy že se trestní příkaz ze zákona ruší, avšak po zrušení dojde k zastavení trestního stíhání, nikoli k nařízení hlavního líčení. Stejný účinek jako podaný odpor nebo zpětvzetí souhlasu poškozeným má také zpětvzetí obžaloby státním zástupcem. Ten tak může učinit taktéž do doby prvního doručení trestního příkazu některé z osob uvedených v § 314g odst. 1 TrŘ (§ 314g odst. 4 TrŘ).

Odpor je svou úpravou jistě efektivním nástrojem obrany proti nesprávným a nezákonným rozhodnutím, ale problémem zde, z mého pohledu, zůstává lhůta osmi dnů, která se zdá být krátká, i když odpor nemusí být odůvodněn a i přesto, že má obviněný a jeho obhájce možnost požádat o navrácení lhůty. Za určitý problém bychom mohli také označit možnost vzdát se práva na odpor až po doručení trestního příkazu. Je to výrazná odlišnost od možnosti vzdání se odvolání, kdy toto lze učinit již po vyhlášení rozsudku. Dříve tato možnost byla vítána, a to z toho důvodu, že se trestní příkaz vydával bez přítomnosti obviněného mimo hlavní líčení. Avšak po zavedení zjednodušeného řízení a možnosti vydat trestní příkaz ihned po výsledku obviněného je již tato úprava méně logická. Problémem zde tak mohou být průtahy v řízení způsobené doručováním.¹¹⁶

Jako s dalším nedostatkem v právní úpravě odporu souhlasím zcela s profesorem Jelínkem, který ve své publikaci poukazuje na problém se zákazem reformationis in peius (zákaz rozhodnutí k horšímu). K tomu lze uvést i nález Ústavního soudu ČR ze dne 20. 2. 2002, sp. zn. II. ÚS 213/2000, kde se mimo jiné vyjadřuje k zásadě reformationis in peius v souvislosti s trestním příkazem: *„Dle ustanovení § 314g odst. 2, věta první, tr. ř., byl-li podán proti trestnímu příkazu oprávněnou osobou ve lhůtě odpor, trestní příkaz se tím ruší a samosoudce nařídí ve věci hlavní líčení; při projednání věci v hlavním líčení není samosoudce vázán právní kvalifikací ani druhem a výměrou trestu obsaženými v trestním příkazu. Zásada*

---

¹¹⁵ ŠČERBA, Filip. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010, s. 700.

¹¹⁶ ZEMAN, Petr. Právní úprava zkráceného přípravného řízení z perspektivy rekodifikace trestního procesu. *Trestněprávní revue*. 2008, roč. 10, č. 10, s. 299-300.

zákazu reformationis in peius zde tedy obecně neplatí. Uložení přísnějšího trestu ovšem nemůže být založeno na libovůli soudu, ale musí odpovídat zjištěným skutečnostem.“ Ústavní soud v této souvislosti poukazuje i na to, že po zrušení trestního příkazu a provedení hlavního líčení a dokazování v něm, by měl soud vycházet ze skutečností, jež mu musely být známy již v okamžiku rozhodnutí věci trestním příkazem. Z mého pohledu by zákaz jistě měl být výslovně zakotven i pro tento řádný opravný prostředek, neboť pokud tak není učiněno, mohlo by to vést k odepření spravedlnosti, protože se obviněný může zdráhat odpor podat, což je zcela logické, když domyslíme důsledky – možnost uložit přísnější trest, a to jak do druhu, tak i do výměry, jak můžeme vidět ve výše zmíněném nálezu Ústavního soudu ČR.

3.7 Vybraná judikatura

Mnohá tvrzení, která jsme shrnuli o samotných institutech výše, jsou potvrzena četnou judikaturou. A to i takovou, která byla vydána před zavedením institutu zjednodušeného řízení před soudem, ale na tuto problematiku se dá zcela vztáhnout. Abychom měli tedy výklad kompletní je vhodné na jisté rozhodnutí soudů poukázat, a to i s odkazem na již zmíněná rozhodnutí výše.

Za důležité rozhodnutí považujeme Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 8. 2003, sp. zn. 7 To 389/2003, kdy se soud celkově vyjadřuje k problematice zjednodušeného řízení před soudem. Zmíněné rozhodnutí se podrobně zabývá úpravou § 179b odst. 2, § 314b odst. 2, § 314d odst. 2 TrŘ. V odůvodnění je poukázáno na důvod nutné obhajoby, kterým je ve zjednodušeném řízení zadržení podezřelého. Dále je zmíněno, že rozhodnutí o vzetí podezřelého do vazby musí být učiněno před konáním hlavního líčení podle § 314d odst. 2 TrŘ. Zabývá se také problematikou upuštění od dokazování nesporných skutečností jako základním předpokladem pro postup podle § 314d odst. 2 TrŘ. V odůvodnění je zmíněno, že nelze upustit od dokazování určitých skutečností pouze s argumentem, že obžalovaný ve své výpovědi před soudcem postupem podle § 314b odst. 2 TrŘ o jeho vazbě popsal podstatné skutkové okolnosti ve shodě s návrhem na potrestání, takto označené nesporné skutečnosti by byly v rozporu s trestním řádem. Je tedy potřeba, aby tyto okolnosti byly výslovným prohlášením označené za nesporné. Až v okamžiku, kdy se shodná prohlášení setkají, stanou se tak nespornými skutečnostmi v procesně-právním smyslu. K této problematice je pak učiněno tvrzení, že odsuzující výrok není možné založit pouze na označených nesporných skutečnostech, aniž by vůbec nebylo provedeno dokazování. Dokazování dalších skutečností

je v tomto případě odůvodněno potřebou vyloučit pochybnosti o pravdivosti shodných prohlášení.

Dále zmíníme vybrané judikáty pouze okrajově a budeme přitom akceptovat rozdělení základní kapitoly o zjednodušeném řízení před soudem z hlediska platné právní úpravy

A) Dokazování: Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 3. 2004, sp. zn. 4 Tz 26/2004: „Podle § 314e odst. 1 tr. ř. platí, že samosoudce může bez projednání věci v hlavním líčení vydat trestní příkaz, jestliže skutkový stav je spolehlivě prokázán opatřenými důkazy. Z citovaného ustanovení vyplývá, že základní podmínkou pro vydání trestního příkazu je spolehlivé prokázání skutkového stavu opatřenými důkazy. Samosoudce musí hodnotit předložené důkazy spolu s podanou obžalobou v tom směru, zda jimi je prokázán skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, v rozsahu nezbytném pro vydání trestního příkazu. Samosoudce je omezen ve svých úvahách tím, že důkazy nebyly před soudem provedeny při zachování základních zásad trestního řízení, a proto musí zvláště pečlivě zvažovat, zda opatřené důkazy skutečně spolehlivě prokazují skutkový stav a zda tedy bez projednání věci v hlavním líčení může vydat trestní příkaz, jež má povahu a účinky odsuzujícího rozsudku. Jestliže nedojde v tomto smyslu k pozitivnímu závěru o vině obviněného, trestní příkaz vydat nesmí, i když by jinak byly dány ostatní formální podmínky, a pokud neučiní některé z rozhodnutí uvedených v § 314c odst. 1 tr. ř., je povinen projednat věc v hlavním líčení.“

B) Rozhodování: Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 7. 2002, sp. zn. 4 Tz 40/2002-I: „I. Jestliže má být uložen pachateli souhrnný trest a předchozí trest byl uložen rozsudkem, nelze vydat trestní příkaz. II. Je-li obviněný ve vazbě, musí mu soud určit obhájce.“

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 3. 1998, sp. zn. 7 Tz 26/98: „K podmínkám vydání trestního příkazu podle § 314e odst. 1 tr. ř. Jestliže obviněný pro duševní chorobu, která nastala až po spáchání činu, není schopen chápat smysl trestního stíhání, nemůže být v řízení před samosoudcem vydán trestní příkaz. V takovém případě je třeba trestní stíhání přerušit z důvodu uvedeného v § 173 odst. 1 písm. c) tr. ř. Skutkový stav musí být proto spolehlivě prokázán také ve vztahu k okolnostem, které, pokud jsou přítomny, vyvolávají nutnost jiného rozhodnutí, než je rozhodnutí o vině a trestu, příp. též o náhradě škody, např. právě rozhodnutí o přerušení trestního stíhání.“

C) Odpor: Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 10. 1996, sp. zn. 2 Tzn 169/96: „Zpětvzetí podaného odporu není možné, protože v době, kdy by k takovému úkonu mělo dojít, je již trestní příkaz v důsledku účinně podaného odporu zrušen a samosoudce je povinen věc projednat v hlavním líčení. Stížnost pro porušení zákona nelze podat proti trestnímu příkazu,

jenž byl ze zákona zrušen včasným podáním odporu. Dojde-li k jejímu podání, musí být podle § 268 odst. 1 tr. ř. per analogiam zamítnuta.“

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 10. 1997, sp. zn. 4 To 865/97: „*Ustanovení § 314g odst. 2 tr. ř., které ukládá samosoudci povinnost nařídít hlavní líčení po podání odporu proti trestnímu příkazu, nevylučuje, aby samosoudce učinil meritorní rozhodnutí ve věci mimo hlavní líčení, a to i před jeho nařízením, vyvstanou-li v této době okolnosti předpokládané ustanovením § 231 tr. ř.“*

3.8 Komparace se standardním řízením před soudem

Povahou se samotné zjednodušené řízení před soudem liší od standardního řízení před soudem. Standardním řízením před soudem zde máme na mysli řízení, které nekoná samosoudce podle § 314a a násl. TrŘ.

Už jsme naznačili první odlišnost, a tou je, že zjednodušené řízení před soudem koná samosoudce, který má stejná práva a povinnosti jako senát a jeho předseda (§ 314b odst. 4 TrŘ). Samosoudce však nekoná pouze zjednodušené řízení před soudem, tedy řízení o trestných činech, za které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta. Samosoudce koná také řízení dle § 314a odst. 1 TrŘ i o trestných činech, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice svobody nepřevyšuje pět let (pokud nemá být uložen souhrnný trest nebo společný trest a dřívější trest byl uložen v řízení před senátem). Samosoudce rozhoduje pouze v řízení v prvním stupni o trestných činech, které již byly zmíněny. Samosoudcem může být pouze soudce, nikoli přísedící (čl. 94 odst. 1 Ústavy, § 3 odst. 1, § 31, § 35 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, vzpp.). Standardní řízení před soudem koná senát složený z předsedy a dvou přísedících, a to v prvním stupni jak v řízení u okresních soudů, tak i u krajských soudů.¹¹⁷

Další odlišnost lze spatřovat v tom, že samosoudce nekoná předběžné projednání obžaloby (§ 314c odst. 1 TrŘ), ale pouze obžalobu či návrh na potrestání přezkoumává. Kdežto předseda senátu ve standardním řízení před soudem obžalobu přezkoumá a podle jejího obsahu a obsahu spisu posoudí, zda je nutné ji předběžně projednat v zasedání senátu (§ 185 - § 187 TrŘ).

---

¹¹⁷ JELÍNEK, Jiří. In JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010, s. 203-204.

Třetí odlišnost můžeme dovodit z ustanovení § 314b odst. 5 TrŘ, tedy že samosoudce nekoná neveřejné zasedání. Je to určitý výraz zjednodušení řízení, neboť neveřejné zasedání je formou senátního projednávání věci (§ 240 - § 244 TrŘ).¹¹⁸

Neméně důležitou odlišností je návrh na potrestání, kterýmžto se zahajuje zjednodušené řízení před soudem. Tuto formu podání lze nalézt pouze v řízení před samosoudcem, a to pouze po provedeném zkráceném přípravném řízení (§ 314b odst. 1 TrŘ). Avšak řízení před samosoudcem se obecně také zahajuje na základě obžaloby (srov. § 314c odst. 1 TrŘ). Kdežto standardní řízení před soudem se vždy zahajuje na podkladě obžaloby podle § 180 TrŘ, kdy obžaloba se podává na základě zjištěných skutečností ve vyšetřování provedeném policejním orgánem (§ 166 TrŘ).

Zvláštností je pak i možnost samosoudce vyhotovit zjednodušený písemný rozsudek. Tato možnost přísluší opět pouze samosoudci, jak stanoví zákon v § 314d odst. 3 TrŘ. Senát musí rozsudek vyhotovovat pouze podle obecných ustanovení o rozsudku - § 120 až § 133 TrŘ.

Další diferenciací je možnost vydat trestní příkaz v řízení před samosoudcem. Senát takovou možnost nemá, neboť zákon toto svěřuje pouze samosoudci. Trestní příkaz je vydáván po projednání věci mimo hlavní líčení (§ 314e odst. 1 TrŘ).

A nakonec je třeba za diferenciaci uvést omezené uplatnění základních zásad ve zjednodušeném řízení před soudem, neboť ve standardním řízení jsou základní zásady trestního řízení využity zcela.¹¹⁹

3.9 Zkušenosti z prvních let aplikace zjednodušeného řízení před soudem

Na závěr celého pojednání o zjednodušeném řízení před soudem z hlediska platné právní úpravy je vhodné uvést několik postřehů ze samotné praxe orgánů činných v trestním řízení. Jak tito v začátcích nové úpravy vnímali tuto podstatnou změnu a jak se s ní v praxi vypořádali. Výsledky jsou založeny na průzkumu JUDr. Vlacha a JUDr. Zemana z let 2004 - 2007, kteří v rámci zjišťování reakce na zavedení zjednodušeného řízení před soudem, pokládali dotazníkové otázky státním zástupcům a soudcům.

---

¹¹⁸ ŠAMÁL, Pavel. In ŠAMÁL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II.* 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 2365.

¹¹⁹ PIPEK, Jiří. In MUSIL, Jan a kol. *Kurs trestního práva: Trestní právo procesní.* 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 625.

Prvně byl výzkum zaměřen na vnímání dvou podtypů procesních režimů zjednodušeného řízení před soudem, jak jsme si je rozdělili v kapitole 3.3.1. A tedy jaký je poměr mezi případy, kdy je zadržen podezřelý a předán soudu a kdy tak není učiněno. Jak soudci, tak státní zástupci se na tomto místě shodli, že je v převažující míře více případů, kdy podezřelý není předán s návrhem na potrestání soudu.¹²⁰

Druhou oblastí, která byla podrobena výzkumu, byla možnost omezení konání zkráceného přípravného řízení na případy, kdy byl podezřelý zadržen. V tomto případě respondenti spíše s touto možností nesouhlasili, spíše se přikláněli ke stávající úpravě. Výrazněji však stávající právní úpravu podporovala skupina státních zástupců.¹²¹

Respondenti se měli zabývat také lhůtou k přípravě hlavního líčení. Většina z nich uvedla, že lhůtu pětidenní považují za přiměřenou, jiní se však přikláněli k možnosti zavedení lhůty podstatně kratší, nebo i k zavedení úpravy bez lhůty.¹²²

Důležitou otázkou byl také institut nesporných skutečností, kdy se dotazující zajímali i o možnost zavést tento institut i v jiných řízeních, nejen pouze ve zkráceném řízení. Institut nesporných skutečností se u respondentů setkal s pozitivním ohlasem. Většina respondentů za klad uvedla odstranění dokazování jasných skutečností a z pohledu soudců i menší rozsah zdůvodňování rozhodnutí. Státní zástupci pak byli svolní s variantou zavést tzv. nesporné skutečnosti v rámci celého trestního řízení obecně. Soudci s touto myšlenkou však souhlasili pouze ojediněle.¹²³

Po přečtení celého provedeného výzkumu můžu říci, že s názory o rozšíření institutu tzv. nesporných skutečností souhlasím. S čím nesouhlasím, je názor pro zkrácení lhůty k přípravě hlavního líčení. Dle mého názoru je již úprava v tomto směru zastoupena možností, kdy obviněný může vyjádřit svůj souhlas s konáním hlavního líčení ihned po jeho výslechu. Zkrácení či dokonce zrušení lhůty úplně by mohlo vést k omezení práva na obhajobu, a tím i práva na spravedlivý proces obecně.

---

¹²⁰ VLACH, Jiří, ZEMAN, Petr. *Zkušenosti z prvních let aplikace zkráceného řízení v názorech pracovníků orgánu činných v trestním řízení* [online]. mvcr.cz, 2008 [cit. 26. listopadu 2011]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/zkusenosti-z-prvnich-let-aplikace-zkraceneho-rizeni-v-nazorech-pracovniku-organu-cinnych-v-trestnim-rizeni.aspx>>

¹²¹ VLACH, Jiří, ZEMAN, Petr. *Zkušenosti z prvních let aplikace zkráceného řízení v názorech pracovníků orgánu činných v trestním řízení* [online]. mvcr.cz, 2008 [cit. 26. listopadu 2011]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/zkusenosti-z-prvnich-let-aplikace-zkraceneho-rizeni-v-nazorech-pracovniku-organu-cinnych-v-trestnim-rizeni.aspx>>

¹²² Tamtéž.

¹²³ Tamtéž.

4. Zahraniční úprava podobná zkrácenému přípravnému řízení a zjednodušenému řízení před soudem

4.1 Slovenská úprava

Právní řád Slovenské republiky také obsahuje zkrácenou formu přípravného řízení, která byla do právního řádu zakotvena v roce 2002, a to zákonem č. 422/2002 Z. z. Na Slovensku již však proběhla rekonstrukce trestního práva procesního, tak je uvedený institut obsažen v novém trestním řádu - § 202 a násl. zákona č. 301/2005 Z. z., ve znění pozdějších předpisů.¹²⁴

Terminologie je lehce odlišná od naší, neboť tento typ přípravného řízení nenazývají zkráceným přípravným řízením, ale zkráceným vyšetřováním. Jako podmínka pro možnost využít zkráceného vyšetřování je stanoveno, že toto lze pouze o přečinech, pokud nejsou naplněny podmínky v § 200 odst. 2 TP – standardní vyšetřování se koná i o přečinech, pokud je obviněný ve vazbě, ve výkonu trestu odnětí svobody nebo na pozorování ve zdravotnickém ústavu; dále pokud to nařídí prokurátor.

Zkrácené vyšetřování o přečinech, jejichž horní hranice sazby trestu odnětí svobody nepřesahuje 3 roky, koná policejní orgán. O ostatních pak vyšetřovatel. (§ 202/2 TP) V § 203/1 TP jsou pak stanoveny odlišnosti od standardního postupu při provádění zkráceného vyšetřování. Lhůta pro provádění zkráceného vyšetřování je zákonem stanovena dvouměsíční (§ 203/1 písm. c) TP). Začátek běhu lhůty se váže na sdělení obvinění. Pokud policejní orgán do dvou měsíců neskončí zkrácené vyšetřování, oznámí prokurátorovi písemně, proč se tak stalo, a jaké úkony je ještě třeba provést. Prokurátor pak může policejnímu orgánu stanovit, jaké úkony je tedy potřeba provést, nebo může nařídít vyšetřování. (§ 203/2 TP)

V slovenské úpravě můžeme narazit ještě na jeden typ zkrácené formy přípravného řízení, jakési „super-rychlé“. Toto řízení se týká přečinů s horní hranicí sazby trestu odnětí svobody maximálně 3 roky, pokud byl podezřelý zadržen při spáchání přečinu nebo přistizen bezprostředně po spáchání – na útěku. Osoba pak musí být do 48 hodin předána soudu spolu s obžalobou a spisem. Prokurátor zároveň musí navrhnout vzetí do vazby. Poté se koná řízení před soudcem pro přípravné řízení (§ 348 a násl. TP), který vyslechne obviněného a vydá rozhodnutí o vazbě a zároveň určí termín konání hlavního líčení, které je zpravidla konáno do

---

¹²⁴ FENYK, Jaroslav. *Zkrácené přípravné řízení* [online]. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008 [cit. 26. listopadu 2011]. Dostupné na <WWW.OK.CZ/IKSP/DOCS/AIDP_080605F.DOC>

15 pracovních dní od podání obžaloby. V takové věci může soudce rozhodnout i trestním příkazem (§ 353 a násl. TP).¹²⁵

Tak může shrnout, že úprava podobná našemu zjednodušenému řízení před soudem je na Slovensku zastoupena institutem „Konanie pred sudcom pre prípravné konanie“, které je upraveno v § 348 a násl. TP. Řízení před soudcem pro přípravné řízení se koná po předání osoby podle § 204 odst. 1 TP. Vyslechne jej ke skutečnostem odůvodňujícím podání obžaloby a návrhu na vzetí do vazby, poté nařídí hlavní líčení – zpravidla do 15 pracovních dní, se souhlasem obžalovaného může nařídít hlavní líčení ihned po provedeném výslechu. Před nařízením ještě rozhodne o vazbě a umožní obžalovanému, aby si v přiměřené lhůtě zvolil obhájce, nebo tak poté učiní soudce pro přípravné řízení. Shodná je také úprava, že soudce pro přípravné řízení nekoná neveřejné zasedání.

4.2 Německá úprava

V Německu je v právním řádu, konkrétně v ustanovení kapitoly IIa německého trestního řádu, zakotvena možnost vést zrychlené trestní řízení. Návrh na provedení zrychleného trestního řízení podává prokurátor a rozhoduje o něm soud nebo senát. Je stanovena podmínka, že důkazní situace musí být jednoduchá a jasná a tím, že je věc možné okamžitě vyřídit. Zrychlené řízení se vede před soudem. Prokurátor v tomto případě přizpůsobí přípravné řízení, a to co do rozsahu, tak i průběhu. Průběh hlavního líčení je pak také přizpůsoben zvláštnostem zrychleného řízení.¹²⁶

---

¹²⁵ FENYK, Jaroslav. *Zkrácené přípravné řízení* [online]. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008 [cit. 26. listopadu 2011]. Dostupné na <WWW.OK.CZ/IKSP/DOCS/AIDP_080605F.DOC>.

¹²⁶ Tamtéž.

5. Zjednodušení trestního řízení de lege ferenda

5.1 Dohoda o vině a trestu

Dohodu o vině a trestu přinesl původně vládní návrh novely trestního řádu, schválený usnesením vlády České republiky č. 966 ze dne 20. 8. 2008.¹²⁷ Tento vládní návrh novely však nedošel zdárného konce. Vláda České republiky však dne 27. září 2011 usnesením č. 715 schválila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony – tímto zákonem má být mimo jiné zaveden institut spolupracujícího obviněného a také dohoda o vině a trestu.

Od tohoto institutu se očekává zrychlení, zefektivnění a hlavně zjednodušení trestního řízení, kdy soudům zůstane větší prostor pro závažnější trestní činnost. Inspiračním zdrojem pro vytvoření koncepce jsou zahraniční právní úpravy. Ze zemí, které se vyznačují kontinentálním trestním procesem, jsou to úpravy slovenská, polská, španělská, německá a italská.¹²⁸ V tomto okamžiku je vhodné zmínit, že Slovenská republika již ve svém právním řádu dohodu o vině a trestu zavedenou má, a to konkrétně v ustanoveních § 331 až § 335 TP.

Jen lehce se zmíníme, co dohoda o vině a trestu je a jaká je její podstata. Dohoda o vině a trestu není samostatným řízením, je určitou formou odklonu a lze tuto formu použít u trestných činů, u nichž horní hranice trestu odnětí svobody nepřevyšuje 5 let.¹²⁹ Koncepce se odvíjí od možnosti státního zástupce uzavřít s obviněným dohodu o vině a trestu, pokud obviněný prohlásí, že skutkem, který je mu kladen za vinu, se cítí být vinen.¹³⁰ Dohodu tedy uzavírá státní zástupce s obviněným a poté dochází ke schvalovacímu procesu soudem. Soud však není návrhem dohody zcela vázán. Může ji ze závažných procesních důvodů odmítnout, může ji neschválit z důvodů její zřejmé nepřiměřenosti nebo nesprávnosti, a tak vrátit věc usnesením do přípravného řízení.¹³¹

---

¹²⁷ VANTUCH, Pavel. Dohoda o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem. *Trestní právo*, 2009, č. 11, s. 5.

¹²⁸ BRŇÁKOVÁ, Simona, KORBEL, František. *Dohoda o vině a trestu* [online]. iPrávník.cz, 27. 10. 2008 [cit. 20. září 2011]. Dostupné na <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/pd_1/txtexpresion_ob%EF%BF%BD%2Bz/art_5400/detail.aspx>.

¹²⁹ VANTUCH, Pavel. *Dohoda o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem*. *Trestní právo*, 2009, č. 11, s. 5.

¹³⁰ *Poslanci jednájí o novele trestního řádu* [online]. beck-online.cz, 23. 12. 2008 [cit. 20. září 2011]. Dostupné na <<http://www.beck-online.cz/poslanci-jednaji-o-novele-trestniho-radu/>>.

¹³¹ VANTUCH, Pavel. Dohoda o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem. *Trestní právo*, 2009, č. 11, s. 7.

V současné době (k 13. 2. 2012) je vládní návrh zákona, který byl zmíněn výše v této kapitole, projednáván v Poslanecké sněmovně, kdy v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky proběhlo již 9. 12. 2011 první čtení. Návrh zákona tak byl usnesením Poslanecké sněmovny přikázán k projednání výborům, konkrétně Ústavně právnímu výboru, který návrh projednal a dne 24. 1. 2012 usnesením zaslal poslancům ne příliš rozsáhlé pozměňovací návrhy.¹³²

5.2 Věcný záměr novely trestního řádu

Účinný trestní řád je stále poznamenán pozůstatky totalitního státu ovládaného komunistickou ideologií založenou na třídním pojetí. Po roce 1989, kdy nastaly obrovské změny ve společnosti, byla snaha o rychlou reakci bez promyšleného základu či účelu. Tak bylo přijímáno nespočet novel k odstranění všech vad, které zákonodárce v trestním řádu nalézal. Platná právní úprava je tak nejednotná a postrádá jakoukoli logickou koncepci. Vystává tedy potřeba o novou kodifikaci trestního práva procesního.¹³³

V rámci novelizačních bodů se však zaměříme na návrh ohledně řízení před samosoudcem a v rámci něj zjednodušeného řízení před soudem.

V návrhu je tak zakomponováno, že řízení před samosoudcem se koná o všech přečinech (všechny nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do tří let), dále o trestných činech (zločinech) s horní sazbou trestu odnětí svobody do osmi let. Součástí řízení před samosoudcem zůstane zachováno zjednodušené řízení před soudem, které však dozná také změn. Zjednodušené řízení před soudem jako zvláštní způsob řízení se bude uplatňovat v řízení před samosoudcem, což je shodné s dnešní úpravou, avšak bude se zde rozhodovat o obžalobě podané státním zástupcem po provedeném zkráceném vyšetřování (zde může pozorovat pojmovou shodu se slovenskou právní úpravou, o níž je pojednáno výše). Další odlišností od dnešní právní úpravy bude stanovení lhůty pro vyřízení věci ve zjednodušeném řízení před soudem. A namísto institutu vrácení věci k došetření státnímu zástupci je plánováno zavedení institutu odmítnutí obžaloby. Nadále zůstane zachována úprava nekonání

---

¹³² Sněmovní tisk 510/0 [online]. Psp.cz, 2011 [cit. 13. února 2012]. Dostupné na: <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=510>>.

¹³³ *Návrh věcného záměru zákona o trestním řízení soudním (trestní řád)* [online]. portal.justice.cz, 2007 [cit. 26. listopadu 2011]. Dostupné na: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=4176&d=168774>>.

neveřejného zasedání samosoudcem i úprava možnosti vyhotovení zjednodušeného písemného rozsudku či rozhodnutí trestním příkazem.¹³⁴

I v oblasti úpravy trestního příkazu je navrhována změna, a to v podobě dvou variant. První alternativou je, že bude možnost rozhodovat trestním příkazem za zákonem stanovených podmínek o přečinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři roky, a také o zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let. Druhou zvažovanou variantou je pak pouze možnost vydat trestní příkaz v řízení o přečinech, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři roky.¹³⁵ K druhé možné variantě se přikláním i s odkazem na můj již zmiňovaný názor, že by bylo dobré možnost trestního příkazu omezit pouze na řízení o nejméně závažných trestných činech, kdy jsem navrhovala akceptovat hranici trestní sazby stanovenou i jako podmínku pro provedení zkráceného přípravného řízení nebo i hranici nižší.

Poslední změnou, kterou věcný záměr novely trestního řádu uvádí, je také náležitost poučení pro případnou možnost, kdy není podán odpor proti trestnímu příkazu. Dnes je v trestním řádu v § 314f odst. 1 písm. f) uvedeno, že trestní příkaz musí obsahovat poučení o právu podat odpor, včetně upozornění, že v případě, kdy obviněný odpor nepodá, vzdává se tím práva na projednání věci v hlavním líčení. Navrhovaná změna však místo slovního spojení „práva na projednání v hlavním líčení“ zavádí, že se obviněný vzdává práva na to, aby v jeho přítomnosti byla věc ústně projednána před soudem.¹³⁶

Otázkou však zůstává, do jaké míry je tento věcný záměr navrhované novely trestního řádu aktuální, neboť byl ve své podobě představen na konferenci 12. 7. 2007 tehdejším Ministrem spravedlnosti Jiřím Pospíšilem (také současný Ministr spravedlnosti). Z mého pohledu je nutná určitá revize věcného záměru, a to nejen z toho důvodu, že již uplynula delší doba od jeho vyhotovení, ale také proto, že úprava, kdy se samosoudci rozšiřuje agenda na trestné činy s horní sazbou trestu odnětí svobody do osmi let, není zcela šťastná. Zastávám názor, že tyto zločiny jsou již závažnějšího typu, a měla by být tedy o ukládaném trestu vedena „debata“ (porada) na úrovni senátu. V souvislosti s tímto neshledávám, jak jsem uvedla výše, vhodnou ani možnost rozšíření vydávání trestního příkazu. Zde odkazuji i na názor uvedený profesorem Jelínkem v titulu *Rozhodnutí ve věcech trestních*, kdy navrhuje

---

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ *Návrh věcného záměru zákona o trestním řízení soudním (trestní řád)* [online]. portal.justice.cz, 2007 [cit. 26. listopadu 2011]. Dostupné na: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=4176&d=168774>>.

¹³⁶ Tamtéž.

jako vhodnou úpravu omezení možnosti vydat trestní v řízení o trestných činech, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje dvě léta.¹³⁷

Nakonec je vhodné shrnout základní principy navrhované změny rekodifikace trestního řádu tak, jak je uvedeno v doprovodném dokumentu věcného záměru trestního řádu. Hlavními principy tak jsou mimo jiné snahy: zrychlit trestní řízení; více posílit význam stádia řízení před soudem na úkor přípravného řízení; posílit postavení státního zástupce při provádění dozoru v přípravném řízení; zvýšit aktivitu procesních stran v řízení před soudem; stanovit procesní odpovědnost státního zástupce za neprovedení důkazů v potřebném rozsahu. V návaznosti na vyjmenované principy jsou pak stanoveny i prostředky k jejich dosažení, kdy k našemu tématu nejbližší je prostředek, kdy by mělo být v řízení před soudem zajištěno rozhodování s co největším urychlením a bez průtahů, a to hlavně širším uplatněním nesporných skutečností a prohloubením zjednodušeného řízení, které navazuje na zkrácené přípravné řízení.¹³⁸

---

¹³⁷ JELÍNEK, Jiří a kol. *Rozhodnutí ve věcech trestních (se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů)*. 2. vydání. Praha: Leges, 2008, s. 81.

¹³⁸ *Věcný záměr trestního řádu – hlavní principy navrhované rekodifikace trestního práva procesního* [online]. Psp.cz, 2011 [cit. 13. února 2012]. Dostupné na: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=4980&d=281460>>.

Závěr

Ačkoli je zjednodušené řízení před soudem a s ním související zkrácené přípravné řízení mnohdy v praxi kritizováno, domnívám se, že jeho zakotvení do našeho právního řádu přineslo spíše pozitiva. Nad všechny kritiky je institutem hojně využívaným, neboť odráží, z mého pohledu, snad nejdůležitější zásadu, a to právo na spravedlivý proces, jehož součástí je právě právo na projednání věci v přiměřené lhůtě.

Svou prací jsem se snažila podat komplexní pohled na problematiku zjednodušeného řízení před soudem a podrobně rozebrat platnou právní úpravu a také upozornit na některé navrhované změny. V určitých částech jsem se také snažila přiblížit problémy, které zakotvení tohoto institutu do našeho právního řádu přineslo, a kdy mnohé z nich již došly svého vyřešení. Jistě se mi však nepodařilo zachytit vše, neboť místo pro danou práci je omezeno a na dané téma by se zcela určitě dalo napsat pojednání co do hloubky, tak i rozsahu obsáhlejší. Nicméně jsem se zaměřila na základní body a problémy, které by měly být na paměti především každému právníkovi vyskytujícímu se v praxi, jehož specializací je právě ono trestní právo.

Dle mého názoru je zjednodušené řízení před soudem institutem, který má čestné místo v trestním řádu a praxi vůbec. Otázkou však je, zda nedochází k jeho „zneužívání“, které se odvíjí od používání zkráceného přípravného řízení, které je možné zahájit i po delší době od spáchání trestného činu. Zmíněné „zneužívání“ však nespočívá na soudu, ale už na policejních orgánech ve fázi onoho zkráceného přípravného řízení.

Na úplný závěr je třeba říci, zda je platná právní úprava ústavně konformní a zda nekoliduje s některým zaručeným právem či svobodou (právo na obhajobu). Je nesporné, že každá snaha o zjednodušení či zrychlení a zefektivnění určitého procesu sebou přináší i nějaká negativa. Obavy, které se na počátku zavedení zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem objevovaly, pramenily z minulé úpravy, která byla zrušena s účinností od 1. 7. 1990. Nicméně chyby předešlé úpravy, které vedly k jejímu zrušení, byly odstraněny a v dnešní době lze říci, že je v plné míře respektována zásada práva na obhajobu, která je uvedena v § 2 odst. 13 TrŘ. Již z § 179b odst. 2 TrŘ lze vyčíst, že je právo na obhajobu zachováno, neboť ve zkráceném přípravném řízení je zadrženému podezřelému dána možnost a právo zvolit si obhájce a radit se s ním bez přítomnosti třetí osoby již v průběhu zadržení.

Zjednodušené řízení před soudem a zkrácené přípravné řízení jsou tak instituty, které napomáhají k vyřešení co největšího počtu bagatelních věcí v co nejrychlejším čase, což je

zřejmým přínosem pro trestní právo procesní v České republice. Záměr, pro který došlo k zavedení, byl naplněn a trestní proces je v případech flagrantních trestných činů efektivní, rychlý a hospodárný.

Příloha č. 1

Statistický přehled počtu vydaných trestních příkazů u vybraných okresních soudů:

SOD/ROK	2007 ¹³⁹	2008 ¹⁴⁰	2009 ¹⁴¹
Praha 2	2429	2391	2523
Mělník	879	766	821
Plzeň - Město	1137	1055	1109
Liberec	1345	1442	1203
Uherské Hradiště	626	671	696
Karviná	1510	1280	1515
Olomouc	1265	1224	1314
Brno - Město	2782	2360	2418
Liberec	1345	1442	1203

---

¹³⁹ MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI. *Statistický přehled soudních agend: první část – rok 2008* [online]. mvcz.cz, [cit. 26. listopadu 2011]. Dostupné na: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=3397&d=47145>>.

¹⁴⁰ MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI. *Statistický přehled soudních agend: první část – rok 2009* [online]. mvcz.cz, [cit. 26. listopadu 2011]. Dostupné na: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=3397&d=47145>>.

¹⁴¹ MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI. *Statistický přehled soudních agend: první část – rok 2010* [online]. mvcz.cz, [cit. 26. listopadu 2011]. Dostupné na: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=3397&d=47145>>.

Příloha č. 2

Statistický přehled počtu provedených zkrácených přípravných řízení a z toho podaných návrhů na potrestání – okresní státní zastupitelství a krajské státní zastupitelství (známí pachatelé):

ROK	Zkrácené přípravné řízení	Návrh na potrestání
2008¹⁴² (z. č. 140/1961 Sb., vzpp.)	47214	45668
2009¹⁴³ (z. č. 140/1961 Sb., vzpp.)	70317	67338
2010¹⁴⁴ (z. č. 140/1961 Sb., vzpp + z. č. 40/2009 Sb., vzpp.)	59092	56478

---

¹⁴² MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI. *Statistická ročenka kriminality – rok 2009* [online]. cslav.justice.cz, [cit. 27. února 2012]. Dostupné na: <<http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html>>.

¹⁴³ MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI. *Statistická ročenka kriminality – rok 2010* [online]. cslav.justice.cz, [cit. 27. února 2012]. Dostupné na: <<http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html>>.

¹⁴⁴ MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI. *Statistická ročenka kriminality – rok 2011* [online]. cslav.justice.cz, [cit. 27. února 2012]. Dostupné na: <<http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html>>.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

- CÍSAŘOVÁ, Dagmara, a kol. *Trestní právo procesní*. 4. vydání. Praha: Linde, 2006, 874 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010, 784 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, 1216 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Rozhodnutí ve věcech trestních (se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů)*. 2. vydání. Praha: Leges, 2008, 367 s.
- MUSIL, Jan, a kol. (ed.) *Kurs trestního práva: Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, 1211 s.
- RŮŽIČKA, Miroslav. *Přípravné řízení a stádium projednávání trestní věci v řízení před soudem: Velká novela a připravovaná rekodifikace trestního řádu*. 1. vydání. Praha: ORAC, 2005, 160 s.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád komentář – díl II*. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008. s. 1503-3011.
- VLČEK, Eduard. *Dějiny trestního práva v českých zemích a Československu*. 3. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 68 s.

Články v odborných časopisech:

- BAXA, Josef. Reforma trestního řízení – geneze jejího vzniku a její cíle. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 11-12, s. 12 - 22.
- COUFAL, Petr. K očekávané rekodifikaci trestního řádu. *Trestní právo*. 2010, č. 10, s. 12 – 17.
- JEŽEK, Vladimír. Zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem. *Bulletin advokacie*. 2001, č. 11-12, s. 78 - 92.
- STRÍŽ, Igor. Kdy nastávají účinky usnesení o zahájení trestního stíhání. *Trestněprávní revue*. 2002, roč. 1., č. 4, s. 112 - 114.
- SVATOŠ, Roman. Zkrácené přípravné řízení. *Trestní právo*. 2004, č. 3, s. 19 – 21.
- ŠÁMAL, Pavel. SOTOLÁŘ, Alexander. Zjednodušené řízení. *Trestněprávní revue*, 2002, 1. ročník, č. 3, s. 65 – 70.

- ŠPUNDOVÁ, Jitka. Diferenciace přípravného řízení pohledem právní úpravy podmínek konání zkráceného přípravného řízení. *Trestní právo*. 2004, č. 1, s. 14 - 21.
- VANTUCH, Pavel. Dohoda o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem. *Trestní právo*, 2009, č. 11, s. 5 - 13.
- VRTEĚL, Petr. „Ztížené řízení před soudcem.“ *Trestněprávní revue*, 2002, roč. 1., č. 4, s. 108 - 112.
- Zajišťuje institut zkráceného přípravného řízení základní zásady trestního řízení? *Trestní právo*, 2007. č. 6, s. 3 - 7.
- ZEMAN, Petr. Právní úprava zkráceného přípravného řízení z perspektivy rekodifikace trestního procesu. *Trestněprávní revue*. 2008, roč. 10, č. 10, s. 293-300.

Právní předpisy, mezinárodní smlouvy:

- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 459/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních předpisů

Judikatura

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 9. 1983, sp. zn. 1 Tz 36/83
- Rozhodnutí Najvyššieho súdu v Bratislave ze dne 25. 3. 1980, sp. zn. 5 Tz 160/79
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 3. 2004, sp. zn. 4 Tz 26/2004
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 7. 2002, sp. zn. 4 Tz 40/2002-I
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 3. 1998, sp. zn. 7 Tz 26/98
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. 12. 2004, sp. zn. 23 To 1067/2004
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 8. 2002, sp. zn. 4 To 597/2002
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 10. 1997, sp. zn. 4 To 865/97
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 3. 2003, sp. zn. 12 To 113/2003
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 10. 1996, sp. zn. 2 Tzn 169/96
- Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 8. 2003, sp. zn. 7 To 389/2003
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 10. 1996, sp. zn. 2 Tzn 169/96
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 10. 1997, sp. zn. 4 To 865/97

Internetové zdroje:

- portal.justice.cz
- www.beck-online.cz
- www.ipravnik.cz
- www.mvcr.cz
- www.ok.cz
- www.psp.cz
- cslav.justice.cz

Ostatní zdroje:

- Důvodová zpráva (volební období 1998 – 2002) – 785/0 Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
- Důvodová zpráva (volební období 2010 - 2014) - 229/0 Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Shrnutí

Tato diplomová práce pojednává o zjednodušeném řízení před soudem, kdy v návaznosti na hlavní téma je taktéž zaměřena na zkrácené přípravné řízení. Celá práce odráží snahu přiblížit institut zkráceného přípravného řízení a zjednodušeného řízení před soudem a rozebrat platnou právní úpravu tak, jak je zakotvena v právním řádu České republiky.

Diplomová práce je členěna do pěti hlavních kapitol a tyto jsou dále rozčleněny do menších podkapitol tak, jak je dle mého soudu nutné provést výklad.

První kapitola je zaměřena na základní pojmy trestního řízení soudního a také vymezuje pojem zjednodušeného řízení před soudem, okolnosti přijetí tohoto institutu, jakož i velkou novelu, která toto učinila a dále také systematické zařazení v trestním řádu.

Druhá kapitola se blíže věnuje zkrácenému přípravnému řízení. Vymezuje uvedený pojem a taktéž specifikuje podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení.

Třetí část navazuje na první, kdy blíže – krok po kroku – rozebírá průběh zjednodušeného přípravného řízení. Je v ní popsáno zahájení zjednodušeného přípravného řízení, průběh a dokazování, zákonné formy rozhodnutí a také možnosti jejich přezkumu. Zmínka je také provedena o výběrové judikatuře, která se ke zjednodušenému řízení před soudem vztahuje.

Čtvrtá kapitola pak pouze krátce zahrnuje výklad o podobných institutech v jiných zemích, a to konkrétně v Německu a na Slovensku.

Pátá část je pak věnována úpravě de lege ferenda. Výklad je věnován institutu dohodě o vině a trestu a zabývá se také věcným záměrem nového trestního řádu.

Summary

This diploma thesis deals with a simplified proceeding before the court, the following main theme is also directed to a summary pre-trial proceeding. The whole thesis reflects an attempt to describe the institute of a summary pre-trial proceeding and a simplified proceeding before the court, and to analyse legal regulation in the Czech Republic.

The diploma thesis is divided into five main chapters and these are subdivided into smaller subsections according to my judgement.

The first chapter is focused on the basic terms of criminal proceeding before the court and also defines the concept of a simplified proceeding before the court, circumstances of the admission of the institute as well as major amendment to this and also make a systematic classification of the Criminal Procedure Code.

The second chapter is more focused on a summary pre-trial proceeding. It defines the term and also specifies conditions for its actions.

The third chapter, followed by the first one, analyzes, step by step, a simplified proceeding before the court. It includes an initiation of the simplified proceeding before the court, process and evidence, legal forms of decision and also possible options for review. There is also a mention of a sample case that is subject of a simplified proceeding before the court.

The fourth chapter includes only a brief explanation of similar institutes in other countries, namely Germany and Slovakia.

The fifth part is dedicated to the treatment in the future. Interpretation of the institute is dedicated to the agreement of guilt and punishment, and also deals with the substantive intention of the new Criminal Procedure Code.

Klíčová slova

Zjednodušené řízení před soudcem,
zkrácené přípravné řízení,
samosoudce,
návrh na potrestání,
nesporné skutečnosti,
trestní příkaz,
zjednodušený písemný rozsudek,
odpor.

Keywords

Simplified proceeding before the court,
Summary pre-trial proceeding,
Single judge,
Motion for punishment,
Unquestionable facts,
Criminal order,
Simplified written judgement,
Protest.